

Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for sykepleierutdanning
HiST ASP Rapport nr. 01 - 2011

NY TILSYNSORDNING VED HØGSKOLER OG UNIVERSITETER

En studie av den eksterne evalueringen av
vurderingsordningene ved bachelorstudiet
i sykepleie

Undis Benum

Kunnskapen du trenger

Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for sykepleierutdanning
HiST ASP Rapport nr. 01 - 2011

NY TILSYNSORDNING VED HØGSKOLER OG UNIVERSITETER

En studie av den eksterne evalueringen av
vurderingsordningene ved bachelorstudiet
i sykepleie

Undis Benum

Kunnskapen du trenger

HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG
Avdeling for sykepleierutdanning

HiST ASP Rapport nr. 01- 2011(trykt utg.)

NY TILSYNSORDNING VED HØGSKOLER OG UNIVERSITETER

**En studie av den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved
bachelorstudiet i sykepleie**

Undis Benum
Prosjektleder/førstelektor

FORSKNINGSRAPPORT

Høgskolen i Sør-Trøndelag,
Avdeling for sykepleierutdanning
7004 Trondheim

Oppdragsgiver/finansieringskilder:

Høgskolen i Sør-Trøndelag,
Avdeling for sykepleierutdanning

Norges Forskningsråd

Rapportnummer 1
2011

ISSN
1893-0441

ISBN
978-82-998852-0-1

SAMMENDRAG

Bakgrunn

Formålet med studien er å kartlegge eksisterende tilsynsordning for å identifisere forutsetninger for kvalitetssikring ved bachelorstudiet i sykepleie. Dette gjøres ved å undersøke omfanget og kjennetegn ved den eksterne evalueringen av vurderingsordningene for å se hvordan disse bidrar til kvalitetssikring og videreutvikling av studiekvaliteten.

Materiale og metode

20 av 27 utdanningsinstitusjoner deltok i en spørreundersøkelse, rettet mot studielederne i 2009. Utvalget besto av statlige høyskoler (13), universiteter (3) og private høyskoler (4). Deskriptive analyser med frekvens- og krysstabeller er gjennomført ved bruk av SPSS. Dette utgjør den kvantitative tilnærmingen (Rapport 1). Denne suppleres med kvalitative intervju av tilsynssensorer og studieledere, som presenteres senere (Rapport 2).

Resultater

Når det gjelder *omfanget* av ekstern evaluering, viser resultatene at vel halvparten av de statlige høyskolene har slik tilsynsordning (53,8 %), under halvparten av universitetene (30,8 %) og de private høyskolene (46,2 %). Tidsressurs er i liten grad avsatt til tilsynsordningen, under halvparten av de statlige høyskolene (30,8 %) og universitetene (33,3 %) har avsatt tidsressurs, mens de de private høyskolene mangler.

Når det gjelder *kjennetegn* har tilsynsrapporten størst interesse for studielederne. Denne leses av over halvparten av studielederne ved de statlige høyskolene (61,5 %) og universitetene (66,7 %). Høyskolene mener at tilsynsordningen ikke kan erstatte tradisjonell sensur i motsetning til universitetene.

Når det gjelder bidrag til *kvalitetssikring og videreutvikling* viser resultatene at over halvparten av de statlige høyskolene (53,8 %) og universitetene (66,7 %) har større involvering av fagpersonell og sykepleierstudenter etter innføring av kvalitetssikringssystemet.

Tilsynsrapporten, som et korrektiv, får liten konsekvens. Under halvparten av de statlige høyskolene (38,5 %) og enda færre ved de private høyskolene (25,0 %) anvender denne. Retningslinjer og kvalifikasjonskrav for tilsynsordningen bør utarbeides, mener flertallet, og Nasjonal Rammeplan er nødvendig for å utarbeide egne studieplaner. Resultatene viser at flertallet av høyskolene ønsker samarbeid om tilsynsordningen.

Fortolkning

Innføringen av Kvalitetsreformen 2003 og endringer i Universitets- og høyskoleloven i 2005 medførte at kravet om ekstern sensur på lavere grad falt bort. Den enkelte utdanningsinstitusjon bestemmer selv hvordan ekstern sensur skal gjennomføres. Det lovpålagte er at det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene. Funnene i studien må forstås med dette som bakteppe. Det er slik

sett, overraskende at mange utdanningsinstitusjoner mangler tilsynsordning. Der den er gjennomført, er det avsatt knapp tidsressurs, og rapporten har liten anvendelse i institusjonen. Manglende retningslinjer og kvalifikasjonskrav kan forklare noe av disse funnene. En annen faktor kan være at ikke alle lærestedene hadde implementert kvalitetssikringssystemet på det tidspunktet spørreundersøkelsen ble gjennomført.

Konklusjon

Ekstern evaluering av vurderingsordningene er i begrenset grad etablert. De utdanningsinstitusjonene som har tilsynsordning bruker i liten grad tilsynsrapporten som bidrag til sikring og videreutvikling av studiekvalitet. Dette bekrefter at denne delen av universitets- og høgskoleloven som skal inngå som kvalitetssikring og kontroll, i liten grad er realisert.

FORORD

Det har vært mye usikkerhet knyttet til tilsynsordningen med ekstern evaluering av vurderingsordningene ved bachelorstudiet i sykepleie. Med denne studien er ønsket å undersøke hvordan tilsynsordningen fungerer på systemnivået. I 2005 kom endringer i Universitets og høgskoleloven som medførte at kravet om ekstern sensur på lavere grad falt bort. Den enkelte utdanningsinstitusjon bestemmer selv hvordan ekstern sensur skal gjennomføres, enten ved deltakelse i den enkelte vurdering eller ved ekstern evaluering av vurderingsordningene.

Vi vet lite om dagens realiseringsnivå av Universitets- og høgskoleloven etter endringene som åpner for ekstern evaluering av vurderingsordningene på systemnivået.

Rapporten har blitt til på bakgrunn av egne erfaringer som studieleder, ekstern og intern sensor gjennom mange år i sykepleierutdanningen samt oppnevnt tilsynssensor ved en middels stor statlig høgskole.

Det ble søkt om prosjektmidler fra Norges forskningsråd i 2007. På dette tidspunktet kom høgskolelektor Ingeborg Olaug Kamsvåg med i prosjektet, men da hun begynte i ny stilling som studieleder måtte hun dessverre trekke seg. I stedet kom høgskolelektor Brit Hustad med i arbeidet. Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for sykepleierutdanning har som mål å bygge opp den akademiske kompetansen, Brit Hustads bidrag i studien, skal inngå som grunnlag for hennes individuelle søknad om førstelektorkompetanse.

Rapport 1 består av en kvantitativ undersøkelse av tilsynsordningen og denne danner grunnlaget for den kvalitative undersøkelsen (Rapport 2). Høgskolelektor Brit Hustad er ansvarlig for gjennomføring og utarbeidelse av Rapport 2. Denne er enda ikke ferdigstilt.

Studien er ment som et bidrag i utviklingen og forståelsen av evaluering på systemnivået, med en tilsynsordning som en del av kvalitetssikringen av bachelorstudiet i sykepleie.

Takk til alle dere som har bidratt med faglige innspill og støtte! Særlig takk til landets studieledere, som har deltatt i undersøkelsen. Uten dere, ingen rapport. Likeledes takk til referansegruppen og forsker Bjørn Stensaker NIFU STEP som deltok i et arbeidsseminar ved starten av prosjektet og phd Terje Andreas Eikemo for verdifull statistisk hjelp.

Takk til Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for sykepleierutdanning som har gitt gode betingelser for gjennomføring av prosjektet. Veileder Oddbjørn Ingebrigtsen fortjener en spesiell takk for verdifulle kommentarer og overbærenhet med en langsom slutføring av rapporten. Rapporten er skrevet med tildelte FoU- midler fra Norges forskningsråd.

Trondheim, oktober 2011
Undis Benum

INNHold

SAMMENDRAG	3
FORORD	5
1.0 INNLEDNING	8
1.1 Bakgrunn for FoU- studien	8
1.2 Studiens formål, redegjørelse for problemstillingen og dens avgrensning	9
1.3 Utdyping av sentrale begreper i problemstillingen og presentasjon av en begrepsmodell	12
1.3.1 Operasjonalisering av begrepene ekstern evaluering av vurderingsordningene, tilsynsordning, tilsynssensor og studiekvalitet	12
1.3.2 Begrepsmodell	15
1.4 Etske overveielser i tilknytning til FoU-studien	16
1.5 Prosjektorganisering	16
1.6 Rapportens oppbygging	16
2.0 KUNNSKAPSGRUNNLAG	18
2.1 Kvalitetsreformen, tidligere utredninger om sensorordninger i høyere utdanning, studiekvalitet og lovmessige krav	18
2.2 Bruk av ekstern sensor – trender internasjonalt	20
2.3 Tilsyn, kvalitetssikring og føringer for sykepleierutdanningens faglige legitimitet	22
2.4 Utdanningsinstitusjonenes kvalitetssikringssystem (KS)	25
2.4.1 Intern kontroll- og kvalitetssystemer	25
2.4.2 Faglig ledelse og studiekvalitet	27
3.0 MATERIALE OG METODE - GJENNOMFØRING AV SPØRREUNDERSØKELSEN, DESKRIPTIV DEL	29
3.1 Populasjon og utvalg av undersøkelsesenheter	29
3.2 Innsamling av data – en kvantitativ tilnærming	29
3.3 Utvikling av postenquêten med forundersøkelse	30
3.4 Analysemetode - behandling av data	30

4.0 ANALYSE AV DATA, PRESENTASJON OG OPPSUMMERING AV FUNNENE VED DEN KVANTITATIVE TILNÆRMINGEN UT FRA INFORMANTGRUPPE 1: STUDIELEDERE	32
4.1 Kvantitative analyser	32
4.1.1 Omfang og kjennetegn ved den eksterne evalueringen av vurderingsordningene	33
4.1.2 Hvordan kan ekstern evaluering av vurderingsordningene bidra til sikring av studiekvalitet?	34
4.1.3 Hvordan kan ekstern evaluering av vurderingsordningene bidra til videreutvikling av studiekvalitet?	34
4.2 Oppsummering av resultater	35
5.0 SAMMENFATTENDE VURDERINGER OG ANBEFALINGER.....	36
5.1 De empiriske funnene sammenfattes og vurderes ut fra problemstillingen, kunnskapsgrunnlaget og tidligere utredninger	36
5.2 Undersøkelsens reliabilitet og validitet	42
5.3 Noen avsluttende anbefalinger og kommentarer	43
6.0 KONKLUSJON.....	46
LITTERATUR	47
VEDLEGG	51

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn for FoU-studien

Studien omhandler bruk av ekstern sensor, tilsynssensor, knyttet til ekstern evaluering av vurderingsordningene ved bachelorstudiet i sykepleie. Kvalitetsreformen og endringer i Lov om universiteter- og høyskoler av 2005 danner bakgrunn for studien. Spesielt ble jeg opptatt av hva ekstern evaluering av vurderingsordningene betyr, da sykepleierutdanningen har liten erfaring med denne type tilsynsordning.

Kvalitetsreformen i høyere utdanning som omfatter universiteter og høyskoler, en reform som ble vedtatt i Stortinget i 2001 og iverksatt ved disse utdanningsinstitusjonene ved studiestart i 2003. Kvalitetsreformen bygger på tilrådninger gitt av Utvalg for høyere utdanning (Mjøs-utvalget) og er i tråd med Bologna-prosessen. Noen av de største endringene som reformen har ført til er innføring av ny gradsstruktur med bachelor-, master- og phd - grad, Diploma Supplement samt overgang til studiepoeng etter European Credit Transfer System (ECTS). Kvalitetsreformen har medført etablering av felles lovverk for statlige og private høyere utdanningsinstitusjoner.

Innføring av Kvalitetsreformen i høyere utdanning medførte endringer i vurderingsordningene og bruk av ekstern sensor. En antok at etablering av nye studieopplegg og nye undervisningsformer ville gjøre det uhensiktsmessig å benytte ekstern sensor som med- sensor i bedømming av studentenes prestasjoner i samme omfang som tidligere. Stortingsmelding nr. 27 "Gjør din plikt – Krev din rett - Kvalitetsreform av høyere utdanning" konkluderte i sine anbefalinger med at omfanget av ekstern sensur skulle endres. Hensynet til likebehandling av studentene og etterprøvnbarheten i vurdering ble imidlertid ansett som viktig, og skulle ivaretas (St.meld.nr.27 (2000 – 2001)). Det ble hevdet at dette kunne gjøres på en bedre og mer effektiv måte gjennom ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene. Dette er senere fulgt opp i Lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005, § 3 -9, 1.ledd, der det fremgår at:

Universiteter og høyskoler skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal

også sikre det faglige nivået ved vedkommende studium. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene (Bernt s. 63).

Konsekvensen av dette var at selv om det ble innført et krav om ekstern evaluering, hadde institusjonene nå fått stor grad av frihet når det gjaldt hvordan den enkelte utdanningsinstitusjon ønsket å organisere og gjennomføre sensorordningene på lavere grad. Et sentralt poeng i paragrafen er også, slik jeg tolker den, at det faglige nivået ved studiet skal sikres gjennom denne ordningen. I kommentarer til loven står følgende: “En viss bruk av ekstern sensurering, både på lavere grad og høyere grad, bør imidlertid inngå som en del av institusjonens kvalitetssikringsarbeid og som kvalitetskontroll av det enkelte studium”(Bernt 2006 s. 64).

Et eget uavhengig statlig organ ble fra 1. januar 2003 opprette, Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT), som skal føre tilsyn med at studietilbudene ved de enkelte lærestedene holder høy kvalitet, og skal sikre at utdanningsinstitusjonene har interne systemer for kvalitetssikring av sine tilbud.

1.2 Studiens formål, redegjørelse for problemstillingen og dens avgrensning

Formålet med studien er å kartlegge omfanget av og kjennetegn ved dagens praksis når det gjelder tilsynsordningen med ekstern evaluering av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie (Lov om universiteter- og høyskoler av 1.april 2005 § 3-9 1.ledd). Dette for å kunne identifisere elementer som fremmer sikring og videreutvikling av studiekvalitet i bachelorstudiet i sykepleie. Videre mål er å fremme utvikling av ny kunnskap gjennom en FoU-studie, nettverksbygging og samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner i forhold til studiens problemstilling. Studien kan samtidig være et nyttig grunnlagsmateriale for deltakende utdanningsinstitusjoner og Kunnskapsdepartementet.

I Lov om Universiteter og høyskoler av 2005 finnes en bestemmelse som synes svært uklar: “Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene”(§ 3-9, p.1). Hva som ligger i lovens formulering er ikke entydig. Ut fra egne erfaringer

praktiseres denne bestemmelsen ulikt ved utdanningsinstitusjonene, noe som også underbygges av Nils Henrik Solum (Arbeidsnotat 17/2005).

Oppmerksomheten i studien rettes mot tilsynsordningen som anvendes ved ekstern evaluering av vurderingsordningene. Etter gjennomgang av tidligere utredninger om ekstern sensur og evaluering, med utgangspunkt i Kvalitetsreformen, endringer i universitets- og høgskoleloven og refleksjon over egne erfaringer som tilsynssensor i forhold til vurderingsordningene, melder behovet seg for å vite noe mer om denne type tilsyn og kontroll som skjer på systemnivået. Liten oppmerksomhet har vært rettet mot nødvendige forutsetninger på systemnivå for at kvalitetssikring og videreutvikling skal bli en del av hverdagen i fagmiljøet.

Valg av vurderingsordninger har tradisjonelt vært styrt av de valg utdanningene selv har gjort når det gjelder grunnleggende pedagogiske prinsipper og lærings- og undervisningsformer. Med etablering av ordninger for ekstern evaluering av vurderingsordningene synes dette å endres gjennom en sterkere ekstern påvirkning, en påvirkning som går i motsatt retning fra den eksterne evalueringen via vurderingsordningene og med konsekvenser for valg av faglig innhold og lærings- og undervisningsformer i sykepleierutdanningen.

Ut fra egne erfaringer og etter de nye bestemmelsene, praktiseres ekstern sensur nærmest som "godkjenningssinstans". Denne anvendes nå stort sett på to måter, enten som medsensor på tradisjonelt vis eller som tilsynssensor på ulike måter. I denne studien avgrenses det tematiske til tilsynsordningen på systemnivået. Sistnevnte måte å bruke ekstern sensor på har vi ingen tradisjon for i Norge. Det er særlig Storbritannia som har en slik tilsynsordning. I denne sammenheng uttrykker Lauvås det slik at det er en måte å utforme rollen som tilsynssensor på, ofte kombineres inspeksjon av opplegget og vurderingsordningene med stikkprøvekontroll (Plus 2006).

Anvendelsen av ekstern sensor er i endring, hvor ekstern sensor skal medvirke på en annen måte enn tidligere, eksempelvis ved medvirkning i selve systemet for sensur (St. meld. 27 (2000-2001) s. 31)). Ekstern medvirkning kan omfatte deltakelse ved oppgaveformulering,

fastsetting av vurderingskriterier, godkjenning av emnebeskrivelse, vurdere innholdskomponenter i studieplanens vektlegging, godkjenne eksamensoppgaver og utarbeidede sensorveiledninger. Dette kan være en måte å gjennomføre ekstern evaluering av vurderingsordningene på (Bernt 2006 s. 64).

Samtidig foreslår departementet at omfanget av ekstern sensur endres. Lauvås og Jakobsen uttrykker det slik: “---for eksempel for å føre tilsyn med at det stilles de samme krav og at de samme standarder opprettholdes ved parallelle studier ved ulike læresteder (2002 s. 81). I en slik sammenheng kan bachelorstudiet i sykepleie ha faglig nytte av en tilsynsordning, da de ulike utdanningsinstitusjonenes utarbeidelse av egen studieplan for bachelorstudiet i sykepleie skal bygge på felles nasjonal Rammeplan. Denne er et sentralt virkemiddel for å oppnå nasjonal standard for å sikre faglig forsvarlig sykepleiekompetanse (St.meld. Nr.27 (2000 – 2001 s. 53)).

Studien avgrenses til en tilsynsordning som vi har liten erfaring med. Antagelsen er at problemstillingen vil kunne si noe om omfanget av og kjennetegn ved dagens eksterne evaluering av vurderingsordningene, og hvilke forutsetninger må være tilstede for at en tilsynsordning skal sikre og videreutvikle studiekvaliteten?

Dette skjer ved å fremskaffe reell informasjon om dagens tilsynsordning ved ekstern evaluering av vurderingsordningene slik det fungerer etter Lov om universiteter og høyskoler av 1.april 2005 nr.15 § 3-9, 1.ledd og Kvalitetsreformen. Med forankring i reformen, Rammeplan for sykepleierutdanning fastsatt 25. januar 2008 av Kunnskapsdepartementet og med Forskrift fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 25. januar 2008 med hjemmel i Lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2, (2) samt innsamlet datamateriell fra meningsberettigete studieledere, skal undersøkelsen ta sikte på å danne grunnlag for:

- å si noe om dagens bruk av tilsynssensorer og rammefaktorer ved gjennomføringen av ekstern evalueringen av vurderingsordningene

- å fremme eventuelle forslag om tiltak som underbygger nødvendige prioriteringer for å sikre og videreutvikle studiekvalitet ved bruk av tilsynssensor ved vurderingsordningene

Studiens problemstilling er tredelt og avgrenses til følgende:

- Hva er omfanget av og kjennetegn ved den eksterne evalueringen av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie?
- Hvordan bidrar tilsynsordningen til sikring av studiekvalitet?
- Hvordan kan ekstern evaluering av vurderingsordningene bidra til videreutvikling av studiekvaliteten?

1.3 Utdyping av sentrale begreper i problemstillingen og presentasjon av en begrepsmodell

1.3.1 Operasjonalisering av begrepene ekstern evaluering av vurderingsordningene, tilsynsordning, tilsynssensor og studiekvalitet

Benevnelsen sykepleierutdanning og bachelorstudiet i sykepleie brukes synonymt i rapporten, da dette er basisutdanningen i sykepleie med en bachelorgrad.

I Lov om universiteter og høyskole 2005§ 3-9, p.1 er det stilt krav om enten ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene. Fokus i studien er avgrenset til ekstern evaluering av vurderingsordningene, en tilsynsordning på systemnivået. Denne ordningen skal ivaretas av en ekstern sensor, benevnes i studien som tilsynssensor og denne er alltid en ekstern fagperson som ikke er tilsatt i stilling ved utdanningsinstitusjonen, men engasjert for en periode, eksempelvis i 3 år som er bachelorstudiets lengde. Denne har både en kontroll og bidragsfunksjon for å medvirke til sikring og videreutvikling av studiekvalitet. Tilsynssensors oppmerksomhet rettes mot vurderingsordningene i studieplanen, eksempelvis kan det omfatte mappe - og nivåkontroll, i forhold til studietilbudet på utdanningsnivået.

Slik jeg ser det, er hensikten med ekstern evaluering av vurderingsordningene på systemnivået å få en uavhengig vurdering av studieoppleggets kvalitet og virksomhet.

Dette understøttes av Stensaker som sier at “hensikten med ekstern evaluering er først og fremst å få en uavhengig vurdering av egen innsats og virksomhet”(1998 s. 74). Tilsynsordningen er ett ledd i sikringen av det faglige nivået og en kvalitetskontroll. Etter endringene i Universitets- og høyskoleloven av 2005 er det opp til den enkelte bachelorutdanning i sykepleie å benytte seg av ekstern sensor på dette nivået. Flere av sykepleierutdanningene har ønske om å beholde den tidligere eksterne sensorordningen, men i stedet omforme sensorrollen fra direkte bedømming av studentenes arbeid til mer indirekte kvalitetstilsyn av hele studieopplegget, med en tilsynssensor. Dette underbygges også av andre utdanningsinstitusjoner, eksempelvis Universitetet i Oslo, som har ambisjoner om at alle studietilbud skal ha en egen tilsynssensor (Stensaker 2006 Delrapport 2 s. 21).

I avklaringen av begrepet tilsyn, anvendes følgende definisjon anvendes: ” Å verifisere om en adressant for rettigheter og plikter overholder disse, og eventuelt sette inn korrigerende tiltak” (Graver 1996). Tilsyn er en myndighetsoppgave, et samlende trekk ved definisjonene om tilsyn er at de fleste avgrensner innholdet til oppfølging av krav som “noen” er pålagt i lov eller forskrift, og at aktiviteten (tilsynet) skal være eksternt rettet og korrigerende tiltak er som regel tatt med (Materiell forvaltningsrett 1996).

Begrepet kvalitet er ikke lett å definere eller måle fordi det er et sammensatt fenomen som består av flere dimensjoner og kombinasjoner av disse. Kvalitet dreier seg om forholdet mellom det som faktisk ytes, og det som kreves eller forventes (Kveseth og Mikkelsen 2006). I følge Kveseth og Mikkelsen (s. 310) definerer Det internasjonale standardiseringsforbundet (ISO) og Norsk standard (NS) kvalitet slik: “En helhet av egenskaper og kjennetegn av et produkt eller tjeneste, som vedrører dets evne til å tilfredsstille fastsatte krav eller behov som er antydnet”. En nyere definisjon av kvalitet er i følge Norsk Standard følgende:

Kvalitet er i hvilken grad en samling av iboende egenskaper oppfyller krav (Kveseth 2006 s. 322). Kvalitet beskrives ut fra to dimensjoner,

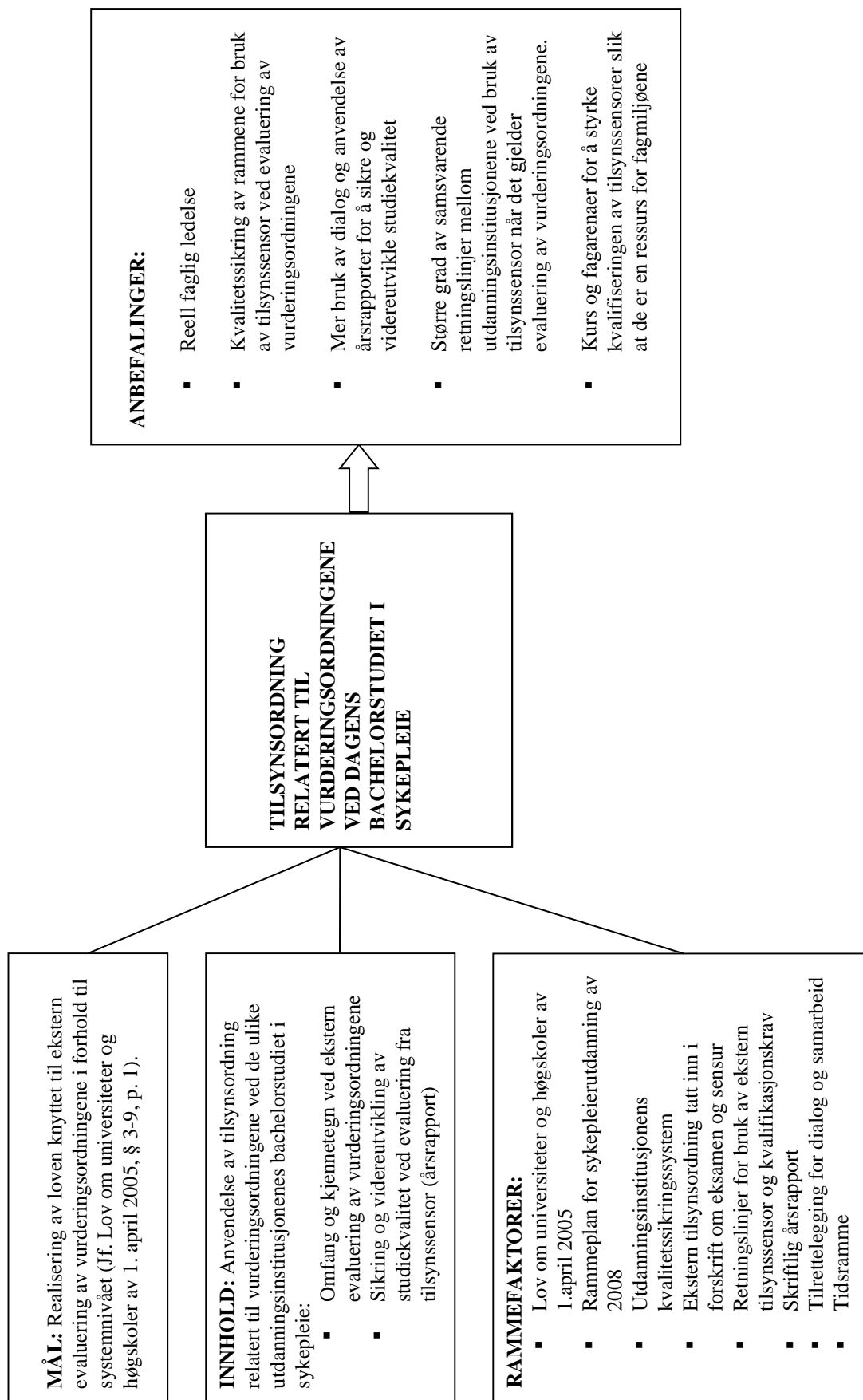
verdidimensjon som er knyttet til det subjektive, opplevelsen, mens derimot egenskapsdimensjonen er knyttet til det nøytrale, til det som kjennetegner tjenesten (Kveseth og Mikkelsen 2006 s. 311).

Å vurdere studiekvalitet er en omfattende prosess. Studiekvalitet kan defineres og operasjonaliseres ut fra ulike forhold. Det gis ingen enkel og entydig definisjon på begrepet studiekvalitet. Det som skal sikres og utvikles er det enkelte studietilbud, viktig å tenke “nært” i kvalitetsarbeid (Haakstad 2005 s. 45). Dette samsvarer med Studiekvalitetsutvalgets måte å forholde seg til definisjonen “studiekvalitet” i høyere utdanning. Utvalgets grunntanke er at “studieopplegg, undervisning, og læring i høyere utdanning er et uttrykk for en kultur som eksisterer innen dette feltet” (Utdanning – og forskningsdepartementet 1990 s. 57, 58). I sin begrepsbruk skiller Studiekvalitetsutvalget mellom rammekvalitet, inntakskvalitet, programkvalitet og resultat som er sluttproduktet i form av læringsresultat i høyere utdanning.

I etterkant av Studiekvalitetsutvalgets arbeid har Karlsen og Stensaker (1996) valgt å analysere denne operasjonaliseringen til en distinksjon mellom intern og ekstern kvalitet. Samtidig som de mener at noe mangler i begrepsoppbyggingen. De velger å nyansere terminologien ved kvalitet i utdanning ved å erstatte resultat med relevans og supplerer med begrepet styringskvalitet og undervisningskvalitet (1996).

Av stor betydning er det hvem som vurderer kvaliteten i studiet. I NOKUTs kriterier for evaluering av studiekvalitet vektlegges tre aspekter: Kvalitet slik den fremstår for studenten, slik den tilfredsstillende anerkjente faglige mål og slik den gir utdanningene samfunnsmessig relevans i vid forstand (2006). Studiekvalitet i denne studien relateres til ekstern evaluering av vurderingsordningene, en tilsynsordning som skal være et bidrag til å sikre og videreutvikle studiekvalitet.

1.3.2 Begrepsmodell

Figur 1. Begrepsmodell

1.4 Etiske overveielser i tilknytning til FoU-studien

Det er innhentet godkjenning av deltagende utdanningsinstitusjoner før prosjektet ble iverksatt gjennom brev hvor det ble redegjort for studien og dens formål. Informert samtykke er innhentet fra alle deltakerne. Prosjektet er meldt Personvernombudet for forskning, Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

1.5 Prosjektorganisering

Prosjektgruppen består av førstelektor/prosjektleder Undis Benum og høskolelektor Brit Hustad, begge ansatt ved Høgskolen i Sør-Trøndelag Avdeling for sykepleierutdanning. Veileder er førstelektor Oddbjørn Ingebrigtsen.

Til prosjektet ble det knyttet en referansegruppe fra noen av de ulike utdanningsinstitusjonene som har bachelorstudiet i sykepleie. Referansegruppen bestående av førstelektor Astrid Hammer Høgskolen i Nord-Trøndelag, sykepleierstudent Christina Daniela Rehtmar Høgskolen i Nord-Trøndelag, førstelektor Astrid Bjørnerheim Hynne Høgskolen i Sør-Trøndelag, sykepleierstudent Elin Lohne Høgskolen i Sør-Trøndelag, rådgiver Leif Ingar Finborud Høgskolen i Sør-Trøndelag, Solbjørg Terjesen, Universitetet i Agder. Intensjonen med referansegruppen var å etablere arenaer for samarbeid og nettverksbygging i forhold til studiens formål.

Underveis i prosjektet ble det gjennomført et arbeidsseminar med referansegruppen, hvor synspunkter og erfaringer om eksternt evaluering av vurderingsordningene ble diskutert ut fra lovendringer, kvalitetssikringssystemer, tilsyn/kontroll og didaktiske konsekvenser (Program for møte med Referansegruppen 2009). Dette var et verdifullt bidrag å ta med i refleksjonene ved utarbeidelsen av post enquêten og de kvalitative intervjuguidene.

1.6 Rapportens oppbygging

Kapittel 2 er en beskrivelse av studiens kunnskapsgrunnlag, tidligere utredninger om sensorordninger og studiekvalitet, Kvalitetsreformen og lovmessige krav, interne kvalitetssikringssystemer, føringer for sykepleierutdanningens faglige legitimitet, formelle hensyn og kompetanseutvikling versus tradisjonell bruk av eksternt sensor.

I kapittel 3 redegjøres for metode og gjennomføring av spørreskjemaundersøkelsen ut fra studielederne (informantgruppe 1). Disse representerer tre kategorier utdanningsinstitusjoner, statlige høyskoler, private høyskoler og universiteter som utdanner sykepleiere med bachelorgrad.

I kapittel 4 analyseres data, funnene presenteres og oppsummeres. Disse omfatter noen utvalgte nøkkelvariabler fra materialet ved den kvantitative tilnærmingen med studielederne. Kapittel 5 er en sammenfattende vurdering og noen anbefalinger. Kapittel 6 avsluttes med en konklusjon ut fra den tredelte problemstillingen.

2.0 KUNNSKAPSGRUNNLAG

2.1 Kvalitetsreformen, tidligere utredninger om sensorordninger i høyere utdanning, studiekvalitet og lovmessige krav

Studiens kunnskapsgrunnlag tar utgangspunkt i studiens problemstilling, Kvalitetsreformen, tidligere utredninger om sensorordninger i høyere utdanning, Lov om universiteter og høyskoler samt Rammeplan for sykepleierutdanning med forskrift.

Kvalitetsreformen har over flere år vært gjenstand for evaluering gjennomført av Rokkansentret og NIFU STEP i regi av Norges forskningsråd og på oppdrag fra Utdannings- og forskningsdepartementet. Underveis i evalueringen er det utgitt i alt 10 delrapporter som ser nærmere på ulike sider ved reformen, hvordan tiltakene i reformen er iverksatt og hvilke konsekvenser som kan ses så langt.

Temaet ekstern evaluering vektlegges ikke spesielt i delrapportene, utover at det konstateres at det er stor oppslutning både blant studentene og fagpersonalet om ordningen med ekstern sensor, og at det er en viss frykt for at den nye sensurordningen kan føre til redusert kvalitet (Michelsen og Aamodt 2007/27). Sluttrapporten ble offentliggjort 23. januar 2007, men sensurordningen og endringer i bruk av ekstern sensor er ikke spesielt drøftet.

Det foreligger imidlertid to arbeidsnotater fra NIFU STEP som omhandler dette temaet. Arbeidsnotet:17/2005 "Sensorordninger i høyere utdanning – kartlegging av status og utviklingstrekk ved 10 institusjoner" ble bestilt av departementet på bakgrunn av et ønske om å avdekke mulige tendenser i utdanningsinstitusjonenes praktisering av sensurordningen. Kartleggingen konkluderer med at det er stor variasjon mellom institusjonene, men også innad i de enkelte utdanningsinstitusjonene, når det gjelder både rammer og retningslinjer for sensurordningene og selve gjennomføringen av disse. Det samme gjelder for tilsyn og kvalitetssikring der det varierer fra tradisjonell ekstern sensur til en overordnet tilsynsfunksjon med utvidede rapporteringsplikter kalt tilsynssensor eller programsensor (Solum 2005).

Arbeidsnotat 39/2005 ”Internasjonale sensorordninger i høyere utdanning. Er erfaringer fra Sverige, Danmark og England relevante for Norge?”, ble bestilt av departementet på bakgrunn av at det ble reist debatt om valgfriheten omkring bruk av ekstern sensor på lavere grads nivå. Departementet ønsket en vurdering av sensorordningene i andre land for å bedre kunnskapsgrunnlaget for den norske politikken på området.

Endringene i sensurordningen, med den reduserte bruken av ekstern sensorer, har vært gjenstand for debatt i flere sammenhenger, både i konferanser blant annet i regi av Utdannings- og forskningsdepartementet og i ulike debattinnlegg i fagtidsskrift og institusjonsaviser. Det har blant annet vært gitt uttrykk for bekymring om hvorvidt rettssikkerheten for studentene er godt nok ivaretatt og om redusert bruk av eksterne sensorer har konsekvenser for studiekvalitet og legitimiteten til de ulike eksamensordningene (Brandt og Stensaker 2005).

Det er i hovedsak litteratur fra Danmark og Storbritannia som beskriver tilsynssensors rolle. I norsk litteratur er det først og fremst Gynnild (2003), Raaheim (2000), Lauvås og Havnes (2000) og Lauvås og Jakobsen (2002) som tar opp denne nye rollen som ekstern sensor kan ha i forhold til kvalitetskontroll og utvikling. Videre kan nevnes at Universitets – og høgskolerådet, arrangerte temakonferanse i oktober 2010 om sensurordninger hvor temaet ble drøftet. I denne sammenheng viste Prøitz til en undersøkelse med tittelen ”Hva er viktige kvaliteter ved god sensur? En kartlegging av bruk av ekstern sensor på lavere grad med fokus på kvalitet, økonomi, vurdering og læring”(Frøligh, Opheim, Brandt og Prøitz (Rapport 21/2009 NIFU STEP). Prosjektet var gjennomført på oppdrag for Kunnskapsdepartementet.

Med Kvalitetsreformen er det åpnet for bruk av ulike vurderingsformer. Av stor betydning er at utdanningsinstitusjonene sikrer kvalitet og vurderer eksamensgjennomføringen slik at studenter, vitenskapelig ansatte og samfunns- og arbeidsliv oppfatter at kravet om kvalitet og rettssikkerhet etterlevs (St. meld. Nr.7 (2007-2008) s. 21)).

Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene (Lov om universiteter- og høyskoler 2005 § 3-9. p.1). I lovens kommentarer til denne paragrafen står følgende:

En viss bruk av ekstern sensurering, både på lavere og høyere grad, bør imidlertid inngå som en del av institusjonens kvalitetssikringsarbeid og som en kvalitetskontroll av det enkelte studium (Bernt 2005 s. 64).

Ved høyskolen i Østfold gjennomføres det et bredt anlagt forsknings- og utviklingsprosjekt som består av flere delprosjekter, hvor den tematiske overbygningen er kartlegging og vurdering av eksisterende vurderingspraksis etter implementering av Kvalitetsreformen. Prosjektet er forankret i høyskolens strategiplaner og gjennomføres i regi av høyskolepedagogisk fagmiljø, Plus (Program for undervisning, læring og studiekvalitet). I denne sammenheng bekrefter også Lauvås at det er stort behov for mer viten når det gjelder tilsynsordningen.

2.2 Bruk av ekstern sensor- trender internasjonalt

Lauvås og Jakobsen hevder at ekstern sensur er et svært viktig element i kvalitetssikringen og likeledes et redskap for studentens rettssikkerhet (2002 s. 79). I andre land, eksempelvis Storbritannia, fungerer ekstern sensor som en kvalitetskontroll av det faglige nivået, undervisning og vurdering (2002 s. 79). I boken "Eksamen Exit – eller?", viser Lauvås og Jakobsen til den britiske rektorkonferansen (CVCP):

Det primære formålet var å drive med kvalitetssikring av eksamen ved å kontrollere at nasjonale standarder ble opprettholdt. En bestemt grad skal være en garanti for et bestemt kunnskaps- og kompetansenivå, og utstrakt bruk av ekstern sensor skal sikre dette. Det sekundære formålet var å kontrollere at det brukes en rettferdig eksamensordning, og at evalueringen av den enkelte student foregår på en holdbar måte. Det betyr at en ekstern sensor i svært liten grad skal fungere som med-sensor og delta i sensurering av enkeltbesvarelser. I 1989 ble det lagt inn et nytt punkt. Ekstern sensor skal også gi tilbakemelding til den enkelte institusjon om kvaliteten i deres eksamensordning og praktisering av den (2002 s. 80).

Lauvås og Jakobsen meddeler at det utarbeides årlige sensorrapporter, og det hevdes at disse rapportene tillegges svært stor betydning (I Lauvås og Jakobsen 2002 s. 80 i følge personlig kommunikasjon mellom Anton Havnes og representanter for Napier University, Edinburgh, 1999).

I Sverige er det ingen krav om eller tradisjon med ekstern sensor, da det ikke har vært lovpålagt å ha ekstern sensor ved universitetsksamener. Faglærer er eksaminator og nærmest eneansvarlig ved eksamener i svensk høyere utdanning (Brandt og Stensaker 2005 s. 25). Bare på doktorgradsnivå anvendes ekstern sensor vanligvis (Brandt og Stensaker 2005 s. 32).

Først fra 1997 er det forsøk med bruk av ekstern sensor i svensk høyere utdanning. I en svensk utredning om høyere utdanning (SOU 2001:3) konkluderes det med at anvendelsen av ekstern sensor er et viktig kvalitetsfremmende element (2002 s. 81).

Både i Danmark og Norge er trenden nå et ønske om mindre ekstern sensur. Diskusjonen i Norge har til en viss grad vært knyttet til ressurser i forbindelse med økt bruk av ekstern sensor. I Stortingsmelding nr. 7 (2000 – 2001) uttrykkes forventede endringer:

Etableringen av nye studieopplegg og nye undervisnings- og evalueringsformer gjør at bruken av ekstern sensor bør endres, slik at ekstern sensor kan medvirke på andre måter enn det som er vanlig i dag, for eksempel gjennom ekstern medvirkning i selve systemet for sensur. Ved innføring av jevnlig vurderinger og evalueringer for tilbakemeldinger til studentene blir det lite hensiktsmessig å bruke ekstern sensor som med-sensor ved all eksaminering. Derfor kan bruken av ekstern sensor reduseres (s. 31).

Dette gir klare signaler om at ekstern sensor kan brukes på andre måter enn tidligere. Samtidig som bruken skal reduseres skal den også styrkes, eksempelvis for å påse at det stilles like krav og at de samme standarder opprettholdes ved ulike læresteder.

Lov om universiteter- og høgskoler av 2005 åpner for en mer fleksibel bruk av ekstern sensor. Spesielt på lavere grad hvor det er opp til den enkelte utdanning om ekstern sensor skal brukes og på hvilken måte. En av mulighetene er bruk av tilsynssensor. I Norge har vi lite erfaringer med en slik tilsynsordning, men denne er beskrevet i litteraturen, eksempelvis fra Danmark og Storbritannia.

Brandt og Stensaker (2005) har gjort en studie av de svenske, danske og engelske sensorordningene og det fremkommer at disse tre landene har tre ulike tilnærminger til sensurering. Stikkordsmessig beskrives den danske sensorordningen slik: Størst vektlegges uavhengighet og habilitet, eksemplifiseres med svært mange nasjonale sensorkorps, samtidig er ikke det eksterne sensorkorpset landsdekkende. "I følge det danske lovverket på området er det minimum 1/3 del av eksamenene som skal ha ekstern sensor" (Brandt og Stensaker 2005 s. 32). Englands eksterne sensorordninger er knyttet opp til integrering og profesjonalisering. I de siste årene har det foregått en samordning av det eksterne sensorsystemet for å hjelpe lærestedene med utvikling av gode rutiner og praksis nasjonalt. Det utvikles retningslinjer for å profesjonalisere sensorinstitusjonen.

2.3 Tilsyn, kvalitetssikring og føringer for sykepleierutdanningens faglige legitimitet

Når det gjelder vårt forhold til tilsyn og kvalitetssikring, er dette forankret i Universitets- og høgskoleloven av 2005, § 3-9, p.1 som omfatter eksamen og sensur: "Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene" (Bernt 2005 s. 63). Forståelsen av hva som ligger i lovens formulering når det gjelder "ekstern evaluering av vurderingsordningene" er ikke entydig. I kommentarene til § 3-9 (2) står følgende:

Den enkelte institusjon bestemmer selv hvordan ekstern deltakelse i vurderingen skal gjennomføres, enten ved ekstern deltakelse i den enkelte vurdering eller ved ekstern evaluering av vurderingsordningene. En viss bruk av ekstern sensor, både på lavere grad og høyere grad, bør imidlertid

Inngå som en del av institusjonens kvalitetssikringsarbeid og som en kvalitetskontroll av det enkelte studium. Systemet med ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene skal også ivareta studentenes rettssikkerhet ved å sikre lik og upartisk bedømmelse av studentene (Bernt 2005 s. 64).

NIFU STEP (2005) har på oppdrag fra Utdannings -og forskningsdepartementet kartlagt ulike sensorordninger etter at lærestedene fikk økt valgfrihet når det gjelder vurderingsordningene. Resultatene av denne kartleggingen synliggjør et mangfold av ulike ordninger som anvendes, fleksibilitet oppfattes som positivt, det er lite fokus på økonomi/ressursbruk, mer på praktisk gjennomføring og legitimitet.

Solum viser til noen utdanningsinstitusjoner, blant andre Universitetet i Oslo, som eksempelvis anvender en mer omfattende tilsynsordning med rapportsystem innbefattet i retningslinjene (2005 s. 8). Ut fra at det foreligger store variasjoner av sensorordninger, hevder Solum at dersom det skal formaliseres krav om utforming av faste sensorordninger og kriterier for bruk av disse, må dette skje på studienivået (2005 s. 10).

Føringer for sykepleierutdanningens faglige legitimitet, ligger i formelle krav om bruk av nasjonal rammeplan med forskrift, det vil si Rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning.

I august 1987 kom Rammeplan for 3-årig grunntidning i sykepleie - Fastsatt i medhold av § 10 A Forskrift for offentlig godkjenning av sykepleierskoler av 1980. Denne var normgivende for utforming av den enkelte sykepleierhøgskoles undervisningsplan, og ga prinsipielle retningslinjer for utdanning av offentlig godkjente sykepleiere. Rammeplanen fastsettes av Kultur- og vitenskapsdepartementet:

Rammeplanen tilsiktes å være så vid at den enkelte sykepleierhøgskole sikres mest mulig frihet i utformingen av egne undervisningsplaner. Samtidig skal den sikre at utdanningen ved de forskjellige høgskoler er likeverdig, og at utdanningen kvalifiserer til offentlig godkjenning som sykepleier. Rammeplanen vil måtte endres dersom helsepolitiske mål og

utvikling i helsesektoren skulle tilsi det, men på en slik måte at sykepleietjenestens spesifikke tradisjon og egenart ivaretas” (Rammeplan for 3-årig utdanning i sykepleie, august 1987).

Rammeplanen skal sikre et nasjonalt likeverdig faglig nivå slik at utdanningsinstitusjonene med bachelorgrad i sykepleie fremstår som enhetlige og gjenkjennelige uavhengig av kategori utdanningsinstitusjon. Formålet er at sykepleierutdanningen skal være i samsvar med nasjonale og internasjonale helse- og utdanningspolitiske føringer.

I Rammeplanen beskrives det som nasjonalt sett er å anse som sykepleierutdanningens egenart (Raaen 2006 s. 10). Denne er et overordnet utdanningspolitisk styringsinstrument og det betyr at dens beskrivelser av formål, mål og innhold skal kunne gjenfinnes i den enkelte utdannings studieplan. Denne legges til grunn ved kontroll, NOKUT, når standard skal settes for det enkelte studietilbud (Raaen 2006).

Rammeplanen med forskrift danner utgangspunktet for utarbeidelse av studieplan for sykepleierutdanningen. Denne skal ivareta de faglige målsettingene, innhold, sammenheng mellom teori, forskningsbasert kunnskap og kliniske studier. Videre skal den synliggjøre studieprogresjon, undervisnings- og læringsformer inkludert eksamens- og vurderingsordninger. Disse indikatorene definerer i hvilken grad studietilbudet holder tilstrekkelig faglig nivå slik at sykepleierstudenten ved endt studium også har en handlingskompetanse (Raaen 2006 s. 11). Utdanningen har ansvar for å bidra til at yrkesutøveren skal kunne fungere selvstendig og yte faglig forsvarlig sykepleie. Kompetansen etter endt utdanning består av både handlingskompetanse og handlingsberedskap og er avgjørende for studentens forutsetning for å møte befolkningens behov for sykepleie (Rammeplan for sykepleierutdanning 2008 s. 5).

Studieplanen skal synliggjøre dette og vurderingsordningene bør inngå i selve studieplanen. I en slik sammenheng hevder Hatlevik og Bakken at det er enighet om at kvalitetssikringssystemet har betydning for å utvikle kvalitet på studieplaner (2008 s. 24). Betydningsfullt vil det være om sykepleierutdanningens ulike læresteder deler erfaringer i arbeidet med å utvikle studieplaner (St. meld. Nr. 7(2007-2008) s.19)).

Rammeplanen er et sentralt virkemiddel for å oppnå nasjonal standard på yrkesutøveren. På denne måten er Rammeplanen med på å forenkle viktige kvalitetssikringsprosedyrer for autorisasjon som sykepleier (St. meld. Nr. 27 (2000-2001) s. 53)).

Ved ekstern evaluering av vurderingsordningene på systemnivået er det verdifullt at studieprogrammet synliggjør hvordan Studieplan er iverksatt, hvordan gjennomføringen er med ulike studiekra, bruk av vurderingsordninger og hvilke resultater dette gir for sykepleierstudenten og avtakere. Med en slik tilsynsordning som en del av kvalitetssikringssystemet, får utdanningen verdifulle innspill fra tilsynsmyndighet som skal være velkvalifisert på fagområdet. Et slikt studieprogram vurderes i forhold til målsettinger, sammensetting av emner, pensum og forskningsbasert litteratur, relevans og lignende (Hatlevik og Bakken 2008 s. 24).

2.4 Utdanningsinstitusjonens kvalitetssikringssystem (KS)

2.4.1 Intern kontroll og kvalitetssikringssystemer

Etter 1990 har kvalitet primært blitt oppfattet som et institusjonelt og politisk ansvar. I utdanningspolitikken har begrepet blitt et såkalt nøkkelbegrep og knyttet til behovet for nye styringsstrategier og utdanningsreformer. Videre har kontroll blitt omfattende på alle nivåer i utdanningssystemet, med kvalitet som hovedbegrunnelse (Karlsen 2006). I realiteten handler det om relasjonen mellom utdanningsinstitusjonene og samfunnet med vektlegging på styring, hvor denne preges av markedsorientert styringslogikk (Karlsen 2006). “Læreren står i et spenningsfelt mellom kontrolltiltak og autonomi, mellom regulering og tilsyn og deregulering og marked”(Karlsen 2006 s. 250).

Det er et krav at utdanningsinstitusjonene, universiteter og høyskoler, skal ha “et tilfredsstillende internt system for kvalitetssikring. Studentevalueringer skal inngå i systemet for kvalitetssikring”(Bernt 2005 § 1-6 s. 30). Dette er i tråd med Bologna-prosessen og de standarder som er utviklet for høyere utdanning i Europa (ENQA 2005).

Utdannings- og forskningsdepartementet (2005) har med utgangspunkt i loven utarbeidet krav til kvalitetssystemene. En Forskrift som krever at universiteter og høyskoler skal ha system for kvalitetssikringsarbeid “ som sikrer kontinuerlige forbedringer, gir tilfredsstillende dokumentasjon av arbeidet og avdekker sviktende kvalitet” (§ 2-1). Kvalitetssikringssystemet skal omfatte alle prosesser som har betydning for studiekvalitet. Hensikten med utdanningsinstitusjonenes kvalitetssikringssystemer er at de skal fremme kvalitetsutvikling og hindre kvalitetssvikt i studiene. Universiteter og høyskoler er ulike på mange måter, eksempelvis når det gjelder størrelse, fagtilbud, akademisk tilnærming, profesjonsrettede studier og studentgrunnlag. Ut fra disse forhold er kvalitetssikringssystemene også ulike ved utdanningsinstitusjonene.

NOKUT (2006) har fastsatt evalueringskriterier som krever at kvalitetssystemet relateres til utdanningsinstitusjonens mål, strategier, organisering, analyser, vurderinger, tiltak og rapportering. Hatlevik og Bakken (2008) hevder: “Det er ikke slik at innføring av KS nødvendigvis gir bedre kvalitet, men et KS kan være et middel som institusjonen kan bruke for å kontrollere, sikre og videreutvikle kvalitet ved institusjonen” (Utredningsrapport 1 – 2008). Hatlevik og Bakken (2008) hevder at det er enighet om at kvalitetssikringssystemet har betydning for utvikling av kvalitet på studieplanene (s. 24).

Det er institusjonenes eget ansvar å sørge for sikring og videreutvikling av studiekvalitet. Haakstad hevder følgende:

Den eksterne kvalitetssikringen er kun sekundær i forhold til den interne, men den har til oppgave å se til at den interne finner sted, og at tilliten derfor kan vedvare. Utover dette bør de eksterne evalueringene være til hjelp og inspirasjon for utdanningsinstitusjonene (Uniped nr. 2/2005 s. 45).

En årsak til krav om kvalitetssikringssystem er at det har vært endringer i styring av høgre utdanning (Michelsen og Aamodt 2007). Det er i dag mer desentralisert styring av utdanningsinstitusjonene når det gjelder både ansvar og autonomi. I stedet har myndighetene lagt inn andre kontrollfunksjoner, eksempelvis kravet om interne

kvalitetssikringssystemer slik at utdanningsinstitusjonen selv må ta ansvar for sikring og videreutvikling av studiekvaliteten.

Den ytre kontrollen tar NOKUT seg av for å vurdere at systemene er på plass (Hatlevik og Bakke (2008). Seniorrådgiver Haakstad (2011) reiser spørsmålet om hvilke ambisjoner skal vi ha for kvalitetssikringssystemene? Han uttrykker det slik: “Ingen vil ha kontrollsystemer. All vil ha utviklingsorienterte systemer. Alle lager kontroll-dominerte systemer” (NOKUT – konferansen 2011).

2.4.2 Faglig ledelse og studiekvalitet

Det enkelte lærested må gjennom sitt kvalitetsarbeid gjøre kvalitetssikringssystemet til sitt eget, og må være forankret i både ledelse og fagmiljø. Dette kan gi bred deltakelse og arbeidsdeling. På den måten kan byråkratiseringen reduseres, noe som gir en unik mulighet til å gi begrepet “faglig ledelse” økt meningsinnhold. Haakstad (2005) hevder at det som skal sikres og utvikles, er studietilbudet. Det avgjørende er å tenke nært og bredt i kvalitetsarbeidet, da dokumentasjonen gjelder det enkelte tilbud, er det også de enkelte fagmiljøene som er de nærmeste til å vurdere tiltak og forbedringsstrategier (Uniped nr.2/2005 s. 45).

Det er av stor betydning at den faglige ledelsen involverer både faglige, vitenskapelige ansatte og studenter i dette kvalitetsarbeidet, hvor oppmerksomheten rettes mot sikring og videreutvikling av studiekvalitet. Dette må skje gjennom planlegging, evaluering og forbedring slik at kvalitetssikringsprosessen systematiseres på lærestedet. Det hevdes at det er sentral ledelse og administrasjon som er mest tilfreds med kvalitetssikringssystemet (Stensaker 2006 s. 10). Disse får informasjon om kontroll og aktivitetene ved institusjonen. Mens den faglige ledelsen ved lærestedet er mer kritisk til systemet som fører til omfattende arbeid og ressursbruk. “Menneskene er kvalitetsstyringens fremste mål”, sier Hatlevik og Bakken (2008).

Fra flere hold uttrykkes at kvalitetssikringssystemet bør være knyttet opp mot selve utdanningen, kjernevirksomheten, som begrunnes med at kvalitetssikringssystemet har fokus på det som oppfattes av både ansatte og studenter som relevante og sentrale tema ved

institusjonen (Hatlevik og Bakken 2008 s. 33). Stensaker (2006) hevder at “ulempen med kvalitetssikringssystemet er at det går inn i et bredere mønster av byråkratisering innenfor utdanningsinstitusjonen”. Dette kan være en “tidstyv” som fører til mindre tid til utarbeidelse av faglige undervisningsopplegg og forskning, to elementer som er vesentlige for å oppnå studiekvalitet (Dyste m.fl. 2006).

Paul Moxnes har skrevet om “læringskulturen” i organisasjoner, med fokus på hva som fremmer og hemmer læring. Bang uttrykker dette på følgende måte: “ Skal en kultur være adaptiv, må det være ensbetydende med at organisasjonen greier å lære av sine erfaringer, det vil si at den greier å forandre seg når betingelsene utenfor krever at den skal forandre seg” (1988 s. 117).

Gode, sunne organisasjoner betinges av en profesjonell form for ledelse. Det er fire sentrale prosesser som kjennetegner gode organisasjoner: Evaluering, tilpasning, lederutvelgelse og innovasjon. Gode organisasjoner ser betydningen av nytenkning, de er fremtidsorientert, og det settes betydelige ressurser til faglig ajourføring av personalet (Albrect 1985 s. 36).

Nordkvelle (2010) hevder: “ Til tross for at NOKUT har påført sektoren et stort byråkratisk apparat for å måle programkvalitet, er det et stort arbeid som gjenstår for å fylle institusjonene med kultur for kvalitet” (Uniped nr. 2 s. 4).

3.0 MATERIALE OG METODE - GJENNOMFØRING AV SPØRREUNDERSØKELSEN – DESKRIPTIV DEL

3.1 Populasjon og utvalg av undersøkelsesenheter

Den empiriske delen av studien tar sikte på å si noe om dagens eksterne evaluering av vurderingsordningene på systemnivået og en realisering av universitets- og høgskolelovens lovens intensjoner slik den oppfattes av de involverte parter.

Det er enhetene og variablene i problemstillingene som angir hvilke data som er relevante for undersøkelsen. For om mulig å få svar på den tredelte problemstillingen, var det ønskelig at samtlige statlige høgskoler, universiteter og private høgskoler som utdanner sykepleiere med bachelorgrad i sykepleie skulle være representert i denne studien.

Det er studielederne som er informanter i den kvantitative tilnærmingen da deres erfaringer er av stor betydning i en slik sammenheng. Disse benevnes som informantgruppe 1, i denne delrapporten.

Innledningsvis ble det tatt telefonisk kontakt med studielederne, for å avklare mulig tilgang til utdanningsinstitusjonene slik at en kunne foreta en spørreundersøkelse. Deretter ble det sendt en skriftlig søknad om tillatelse til å benytte studielederne som informanter i undersøkelsen. Videre i søknaden ble det gjort rede for studiens hensikt, opplegg og gjennomføring. Skjema for informert samtykke lå ved søknaden (Vedlegg nr. 1).

I juni 2009 ble det sendt invitasjon til samtlige statlige høgskoler, universiteter og private høgskoler som har bachelorstudie i sykepleie, med forespørsel om å delta i en spørreundersøkelse, rettet mot studielederne. 20 av 27 utdanningsinstitusjoner meldte sin interesse. Utvalget besto av statlige høgskoler (13), universiteter (3) og private høgskoler (4).

3.2 Innsamling av data – en kvantitativ tilnærming

En postenquôte ble valgt som metode for innsamling av data. Studielederne ved bachelorstudiet i sykepleie, ble valgt som informanter, da de har god kjennskap til studiets målsettinger, faglig innhold, undervisnings- og arbeidsformer samt hvordan studiet gjennomføres og hvilke vurderingsordninger som gjelder i de ulike studieårene.

Postenquête med tidspunkt for svarfrist ble sendt til studielederne, som hadde sagt seg interessert i å delta. Med spørreskjemaet fulgte en skriftlig redegjørelse, og sentrale begreper i skjemaet ble definert. Likeledes fulgte en kopi av Universitets- og høgskoleloven av 2005 § 3-9, p.1, som tilsynsordningen er forankret i. Dette for å eliminere uklarheter ved spørreskjemaet (Vedlegg nr. 2).

3.3 Utvikling av postenquêten med forundersøkelse

Spørsmålene ble utformet og organisert ut fra studiens tredelte problemstilling. Det ble gjort en pretest på spørreskjemaet, som hadde lukkede spørsmål med utformete svaralternativer for avkrysning. Skjemaet ble utprøvd ved en statlig høgskole og med en informant som var representativ for informantgruppen i studien. Dette for å sikre relevante og forståelige spørsmål. Fra informanten ble det gitt muntlig bekreftet samtykke til å gjennomføre pretesten.

En tidsramme på 60 minutter ble beregnet for å besvare spørreskjemaet. Tilbakemeldingen var at skjemaet var omfattende, men spørsmålene relevante i forhold til den tredelte problemstillingen. Det ble presisert at tidsfaktoren ville være avgjørende for en fullstendig utfylling av spørreskjemaet.

Enkelte spørsmål var upresise og komplekse og disse ble derfor fjernet etter forundersøkelsen, deretter ble skjemaet justert og strukturert med avkrysningsmuligheter (Vedlegg nr. 2).

3.4 Analysemetode - behandling av data

Studielederne ved 20 av 27 utdanningsinstitusjoner med bachelorstudie i sykepleie besvarte postenquêten, noe som utgjør en svarandel på 74 %.

Materialet fra den kvantitative empiriske tilnærmingen omfatter 147 variabler og er innhentet ved anvendelse av en postenquête. Antall variabler er omfattende, og det presiseres at i denne avgrensede studien presenteres bare et utvalg av de mest relevante variablene i forhold til ekstern evaluering av vurderingsordningene når det gjelder omfang, kjennetegn, sikring og videreutvikling av studiekvalitet (Begrepsmodellen Figur 1 s. 15).

Materialet består av deskriptive analyser i form av krysstabeller med bruk av SPSS, som er et statistikkprogram for samfunnsvitenskapelige undersøkelser. De 20 deltakende utdanningsinstitusjonene utgjør enhetene i dette materialet.

4.0 ANALYSE AV DATA, PRESENTASJON OG OPPSUMMERING AV FUNNENE VED DEN KVANTITATIVE TILNÆRMINGEN UT FRA INFORMANTGRUPPE 1: STUDIELEDERNE

4.1 Kvantitative analyser

Den tredelte problemstillingen danner utgangspunktet for analysene av det innsamlede datamaterialet (Kapittel 1 og 2). I kapittel 4 presenteres data fra informantgruppe 1 – studielederne. Disse representerer tre kategorier utdanningsinstitusjoner som utdanner sykepleiere med bachelorgrad i sykepleie.

Materialet, omfatter totalt 147 variabler, som uttrykker omfang, kjennetegn, sikring og videreutvikling av studiekvalitet. I denne avgrensede studien undersøkes bare et utvalg av de mest relevante nøkkelvariablene i problemstillingen. Resterende materiale er avgrenset til nøkkeltabeller som er lagt ved rapporten (Vedlegg nr. 4).

Tabellene i dette kapitlet er organisert i forhold til omfang og kjennetegn, sikring og videreutvikling av studiekvalitet ved ekstern evaluering av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie. Dette er med bakgrunn i mål, innhold og rammefaktorer i begrepsmodellen, hvor disse er operasjonalisert (Fig. 1 s. 15).

4.1.1 Omfang og kjennetegn ved den eksterne evalueringen av vurderingsordningene

Tabell 1
Omfanget av den eksterne evalueringen av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie

Spørsmål	Svar	Statlig høyskole	Privat høyskole	Universitet	Samlet
<i>Har sensorordning m/ekstern evaluering av vurderingsordningene?</i>	Ja	7 (53,8 %)	6 (46,2 %)	4 (30,8 %)	17 (43,6 %)
	Nei	5 (38,5 %)	5 (38,5 %)	0 (0,0 %)	10 (25,6 %)
	Ikke besvart	1 (7,7 %)	2 (15,4 %)	9 (69,2 %)	12 (30,8 %)
<i>Er tidsressurs avsatt til formålet?</i>	Ja	4 (30,8 %)	0	1 (33,3 %)	5 (25,0 %)
	Nei	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)
	Ikke besvart	9 (69,2 %)	4 (100,0 %)	2 (66,7 %)	15 (75,0 %)
Samlet	Ja	11 (52,4 %)	8 (38,1 %)	8 (42,1 %)	
	Nei	7 (33,3 %)	6 (28,6 %)	0 (0,0 %)	
	Ikke besvart	3 (14,3 %)	7 (33,3 %)	11 (57,9 %)	

Tabell 2
Kjennetegn ved den eksterne evalueringen av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie

Spørsmål	Statlig høyskole	Privat høyskole	Universitet	Samlet
<i>Hvem leser ekstern tilsynsrapport? (flere alternativ mulig)</i>				
Rektor	1 (7,7 %)	1 (25,0 %)	0 (0,0 %)	2 (10,0 %)
Dekan	5 (38,5 %)	1 (25,0 %)	1 (33,3 %)	7 (35,0 %)
Studiekvalitetsutvalget	2 (15,4 %)	0 (0,0 %)	1 (33,3 %)	3 (15,0 %)
Studieleder/institusjonsleder/fakultetsleder	8 (61,5 %)	1 (25,0 %)	2 (66,7 %)	11 (55,0 %)
Studieårsansvarlige	5 (38,5 %)	1 (25,0 %)	0 (0,0 %)	6 (30,0 %)
Fagansvarlige	3 (23,1 %)	1 (25,0 %)	1 (33,3 %)	5 (25,0 %)
Modulansvarlige	3 (23,1 %)	0 (0,0 %)	1 (33,3 %)	4 (20,0 %)
Temaansvarlige	2 (15,4 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	2 (10,0 %)
Eksamensansvarlige pedagogisk tilsatte	2 (15,4 %)	1 (25,0 %)	0 (0,0 %)	3 (15,0 %)
Alle pedagogisk tilsatte	1 (7,7 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	1 (5,0 %)
Andre	6 (46,2 %)	0 (0,0 %)	1 (33,3 %)	7 (35,0 %)
<i>Ekstern evaluering på systemnivået kan erstatte noe av den tidligere sensuren på individnivået</i>				
Ja	1 (7,7 %)	1 (25 %)	2 (66,7 %)	4 (20,0 %)
Nei	8 (61,5 %)	3 (75 %)	1 (33,3 %)	12 (60,0 %)
Vet ikke	4 (30,8 %)	0 (0,0 %)	0 (0,0 %)	4 (20,0 %)

4.1.2 Hvordan kan ekstern evaluering av vurderingsordningene bidra til sikring av studiekvalitet?

Tabell 3
Hvordan ekstern evaluering av vurderingsordningene bidrar til kvalitetssikring

Spørsmål	Statlig høyskole		Privat høyskole		Universitet		Samlet
<i>Pedagogisk personale og sykepleierstudenter involveres i større grad i kvalitetsarbeid etter innføring av kvalitetssikringssystemet?</i>							
Ja	7	(53,8 %)	2	(50,0 %)	2	(66,7 %)	11 (55,0%)
Ikke besvart	6	(46,2 %)	2	(50,0 %)	1	(33,3 %)	9 (45,0 %)
<i>Ekstern tilsynsrapport blir tatt hensyn til, et korrektiv til eksisterende fag/studieplan, undervisningsopplegg og eksamener?</i>							
Ja	5	(38,5 %)	1	(25,0 %)	0	(0,0 %)	6 (30,0 %)
Delvis	1	(7,7 %)	2	(50,0 %)	1	(33,3 %)	4 (20,0 %)
Ikke besvart	7	(7,7 %)	1	(25,0 %)	2	(66,7 %)	10(50,0%)

4.1.3 Hvordan kan ekstern evaluering av vurderingsordningene bidra til videreutvikling av studiekvalitet?

Tabell 4
Hvordan ekstern evaluering av vurderingsordningene kan bidra til videreutvikling av studiekvalitet

Spørsmål	Statlig høyskole		Privat høyskole		Universitet		Samlet
<i>Bør det utarbeides retningslinjer for den eksterne tilsynssensorordningen?</i>							
Ja	10	(76,9 %)	4	(100,0 %)	2	(66,7 %)	16 (80,0%)
Nei	0	(0,0 %)	0	(0,0 %)	1	(33,3 %)	1 (5,0 %)
Vet ikke	3	(23,1 %)	0	(0,0 %)	0	(0,0 %)	3 (15,0 %)
<i>Behov for en nasjonal Rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning som danner grunnlag for utarbeidelse av egne fag/studieplaner?</i>							
Ja	11	(84,6 %)	2	(50,0 %)	2	(66,7 %)	15 (75,0%)
Ikke besvart	2	(15,4 %)	2	(50,0 %)	1	(33,3 %)	5 (25,0 %)
<i>Det bør fastsettes kvalifikasjonskrav til ekstern tilsynssensor</i>							
Ja	9	(69,2 %)	3	(75 %)	2	(66,7 %)	14 (70,0%)
Ikke besvart	4	(30,8 %)	1	(25 %)	1	(33,3 %)	6 (30,0 %)
<i>Tilrettelegging av møtearena for dialog, samarbeid og med systematisk dokumentasjon på bakgrunn av ekstern evaluering av vurderingsordningene</i>							
Ja	9	(69,2 %)	2	(50,0 %)	1	(33,3 %)	12 (60,0%)
Ikke besvart	4	(30,8 %)	2	(50,0 %)	2	(66,7 %)	8 (40,0 %)

4.2 Oppsummering av resultater

Når det gjelder omfanget av ekstern evaluering, viser resultatene at vel halvparten av de statlige høgskolene har slik tilsynsordning (53,8 %), under halvparten av universitetene (30,8 %) og de private høgskolene (46,2 %). Tidsressurs er i liten grad avsatt til tilsynsordningen, resultatene viser at under halvparten av de statlige høgskolene (30,8 %) og universitetene (33,3 %) har avsatt tidsressurs, mens de private høgskolene mangler.

Når det gjelder kjennetegn, har tilsynsrapporten størst interesse for studielederne. Den leses av over halvparten av studielederne ved de statlige høgskolene (61,5 %) og universitetene (66,7 %). Høgskolene mener at tilsynsordningen ikke kan erstatte tradisjonell sensur i motsetning til universitetene.

Når det gjelder bidrag til kvalitetssikring og videreutvikling viser resultatene at over halvparten av de statlige høgskolene (53,8 %) og universitetene (66,7 %) har større involvering av fagpersonell og sykepleierstudenter etter Kvalitetsreformen.

Tilsynsrapporten som et korrektiv, får liten konsekvens, resultatene viser at under halvparten av de statlige høgskolene (38,5 %) og enda færre ved de private høgskolene (25,0 %) anvender denne. Flertallet mener at det bør utarbeides retningslinjer og kvalifikasjonskrav for tilsynsordningen. De fleste mener også at nasjonal Rammeplan for sykepleierutdanningen er nødvendig for å utarbeide egne studieplaner. Resultatene viser at flertallet av høgskolene ønsker samarbeid om tilsynsordningen.

5.0 SAMMENFATTENDE VURDERINGER OG ANBEFALINGER

5.1 De empiriske funnene sammenfattes og vurderes ut fra problemstillingen, kunnskapsgrunnlaget og tidligere utredninger

Studiens problemstilling er tredelt og avgrenset til:

- Hva er omfanget av og kjennetegn ved den eksterne evalueringen av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie?
- Hvordan bidrar tilsynsordningen til sikring av studiekvalitet?
- Hvordan kan ekstern evaluering av vurderingsordningene bidra til videreutvikling av studiekvaliteten?

Oppmerksomheten rettes mot en ny kultur, bruk av ekstern evaluering av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie (Lov om universiteter og høyskoler av 1. april 2005 § 3-9, 1. ledd). Lovens formulering er ikke entydig og en slik tilsynsordning har vi liten eller ingen erfaring med. Taasen, Havnes og Lauvås (2004) hevder følgende:

Vurderings og eksamensformene er en viktig drivkraft for studentenes læring – kanskje den viktigste. Skal vi velge ut noen tiltak for å heve kvaliteten på utdanningene og legge grunnlaget for bedre læring, må det gjøres noe med vurderingssystemet. Mappevurdering er ett tiltak som kan bidra til å gjøre læring drivende og spennende, når den brukes i tråd med prinsipper for gode læringsmiljøer (s. 9).

Bruk av mapper har økt betraktelig etter Kvalitetsreformen. Ved anvendelse av ekstern evaluering av vurderingsordningene, omfatter materialet ofte mappevurdering. Dette er en type vurderingsordning som omfatter studentens prestasjoner. Dysthe, Raaheim, Lima og Bygstad (2006) hevder at det er store variasjoner i hva denne termen dekker, og systematiske forskjeller finnes i mellom fag og utdanninger. Det er sterk økning i evaluering av studentenes prestasjoner, da til dels tradisjonelle eksamener i stor grad er beholdt i tillegg til nye vurderingsformer (Delrapport 7 s. 52 NIFU STEP).

I møte med Referansegruppen for denne studien, uttrykte Stensaker at trender i dag er: "Fra sensurering til kvalitetssikring, flytte ressursene fra ekstern sensur til læring, fra dom til dialog" (2009, 20.april). Det ble også satt navn på utfordringer som en står overfor,

eksempelvis er det lite kunnskap om hva som er gode vurderingsordninger, en mangler kunnskap om hva som fungerer hvor og hvordan skal gamle og nye ordninger kobles sammen.

Kvalitetsreformen har ført til at systemet med ekstern sensur ved alle eksamener er opphørt som generell pålagt ordning og universitets- og høgskoleloven av 2005 ble derfor endret. På lavere gradsnivå, eksempelvis ved bachelorstudiet i sykepleie, er det valgfritt å bruke ekstern sensur. Det er opp til den enkelte utdanningsinstitusjon å bestemme hvordan ekstern evaluering kan gjennomføres. Eksempelvis ved ekstern deltagelse i vurderingen av den enkelte student/ oppgave eller ved ekstern evaluering av vurderingsordningene (Bernt 2005 s. 63). Sistnevnte måte å gjennomføre ekstern sensur på har vi ingen erfaring med i Norge i følge Lauvås (2005).

Omfanget av og kjennetegn ved ekstern evaluering av vurderingsordningene (Tabell 1 og 2): Funnene i studien viser at omfanget av denne tilsynsordningen er lav ved samtlige av de tre kategoriene utdanningsinstitusjoner som utdanner sykepleiere med bachelorgrad. Dette kan skyldes at en slik tilsynsordning er ny for lærestedene og at studieledere og undervisningspersonell har lite kjennskap til denne type ekstern sensur.

Resultatene viser at vel halvparten av de statlige høgskolene har slik tilsynsordning, under halvparten av universitetene og de private. Tidsressurs er i liten grad avsatt til dette formålet, under halvparten av de statlige høgskolene og universitetene har avsatt tidsressurs, mens de private høgskolene mangler. Disse funnene avdekker mulige tendenser i institusjonenes praktisering av andre typer vurderingsordninger.

Endringer i sensurordningen på lavere grad har skapt bekymring om hvorvidt rettssikkerheten for studenten er godt nok ivaretatt og om redusert bruk av ekstern sensor får konsekvenser for studiekvaliteten og legitimiteten til de ulike vurderingsordningene (Michelsen og Aamodt 2007/27). Kvalitetsreformen har ført til betydelige endringer når det gjelder undervisning og vurdering. Dysthe, Raaheim, Lima og Bygstad (2007) hevder at endringer i vurderingsordningene er den mest markante pedagogiske konsekvensen av iverksettingen av Kvalitetsreformen (Uniped Årgang 30 nr. 2 s. 23).

Det hevdes at endringene har ført til et godt grunnlag for å øke kvaliteten i utdanningene (St. meld. Nr. 7 (2007-2008) s. 18)). Dersom lærestedene nå skal mestre videreutvikling av studiekvaliteten, må utdanningsinstitusjonene sørge for “grundige prosesser som sikrer at det pedagogiske utviklingsarbeidet løftes fram på alle nivåer i virksomheten” (St. meld. nr. 7 (2007- 2008) s.19)).

Når det gjelder kjennetegn ved den eksterne evalueringen av vurderingsordningene, ser det ut som om tilsynsrapporten har størst interesse for studielederne. Tilsynsrapporten leses av over halvparten av studielederne ved de statlige høyskolene og universitetene. Der er tankevekkende at undervisningspersonalet så vel som vitenskapelige ansatte og studenter bare i liten grad leser rapporten. En må da spørre seg om rapportens nytteverdi i organisasjonen.

Av andre kjennetegn ved ekstern evaluering på systemnivået er spørsmålet om tilsynsordningen kan erstatte noe av den tidligere sensuren på individnivå. Høyskolene, både de statlige og de private, mener at denne type tilsynsordning ikke kan erstatte tradisjonell ekstern sensur. Derimot mener over halvparten av universitetene at dette er mulig. Årsaken til den markante forskjellen mellom høyskolene og universitetene er sannsynligvis uttrykk for ulike syn på behovet for kontroll.

Funnene gjenspeiler ulike meninger om hvordan ekstern sensur skal anvendes, trender internasjonalt underbygger dette. Eksempelvis, viser Lauvås og Jakobsen (2002) til den britiske rektorkonferansen, hvor det primære formålet er å drive kvalitetssikring av eksamen. Dette skjer ved å kontrollere at nasjonale standarder ble opprettholdt. Det sekundære formålet var å kontrollere at eksamensordningen og evalueringen av enkeltstudenten skjer på en rettferdig og holdbar måte. Videre skal en slik tilsynsordning resultere i tilbakemelding om kvaliteten når det gjelder eksamensordningen og praktiseringen av denne (s. 80).

I Danmark og Norge er det nå ønske om mindre ekstern sensur. Diskusjonen her har til en viss grad vært knyttet til økonomi og ressursbruk. Men undersøkelser gjort av NIFU STEP viser at det er lite fokus på økonomi/ressurser, i stedet fokuseres mer på praktisk gjennomføring og legitimitet (Solum 2005). Kvalitetsreformen medførte nye studieopplegg

og nye undervisnings- og evalueringsformer, noe som gjør at bruken av ekstern sensor kan endres og medvirke på andre måter, eksempelvis i selve systemet for sensur (Brandt og Stensaker 2005).

Lauvås og Jakobsen (2002) har beskrevet akademiske prøveformer fra inn- og utland for å vurdere mulighetene for større variasjon av eksamensordninger ved universitetene og høgskolene. De skisserer noen overordnede hensyn og blant disse er:

Hensynet til kontroll og til læringsfremmende effekter må avveies i forhold til hverandre. Jo mer læringsproduktive prøveformene er, jo bedre, forutsatt akseptabel kontroll. Legges det stor vekt på kontroll, kan andre hensyn bli skadelidende (Lauvås og Jakobsen s. 193).

Ressursene som brukes til eksamen kan forsvares bedre når læringsaspektet også vektlegges. Høye utgifter og store omkostninger til eksamensordninger som først og fremst tjener kontrollformålet, er vanskelig å forsvare (Lauvås og Jakobsen s. 193).

I kvalitetssikringssammenheng og for studentens rettssikkerhet er ekstern sensur svært viktig. "Ordningen med ekstern sensor er ut fra ønsket om mest mulig objektivitet, konsistent og rettferdig vurdering" (Gynnild 2003 s. 172). Endringer i vurderingsordningen påvirker studentenes studieatferd og læringsprosess, samtidig er de tradisjonelle vurderingsordningene veldig stabile. I denne sammenheng utfordrer Kvalitetsreformen, da anvendelsen av ekstern sensor kan medvirke på andre måter enn tidligere (St. meld. 27 (2000-2001) s. 31)).

Kunnskapsdepartementet har fått innspill fra utdanningsinstitusjonene om at den nye ordningen er særlig problematisk på bachelornivået, men bilde er ikke entydig (St.meld. nr.7 (2007-2008) s. 16)). Det stilles spørsmål om dagens bachelorgrad gir studenten en utdanning som gir grunnlag for yrkesutøvelsen, eller om den er primært utformet som grunnlag for videre studier. 3-årig sykepleierutdanning har til nå sikret relevant kompetanse for å utøve sykepleietjeneste til samfunnet.

Kvalitetssikring og videreutvikling av studiekvalitet (Tabell 3 og 4):

I kommentarene til universitets- og høyskoleloven § 3-9 (2) går det fram hvordan utdanningsinstitusjonen selv kan bestemme gjennomføringen av ekstern sensur. Videre i kommentarene står følgende:...” En viss bruk av ekstern sensor, både på lavere grad og høyere grad, bør inngå som en del av institusjonens kvalitetssikringsarbeid og som kvalitetskontroll av det enkelte studium” (Bernt 2005 s. 64).

Undersøkelsen viser at over halvparten av de statlige høyskolene og universitetene har større involvering av fagpersonell og studenter etter innføring av kvalitetssikringssystemet (St. meld. Nr. 7 (2007-20089 s. 25)). I koblingen faglig ledelse og styringssystemer er det vesentlig at systemene skal være utviklingsorienterte. Ledelsen må etterstrebe sørge størst mulig delaktighet fra ansatte, for å motvirke fremmedgjøring og samtidig nedtone kontrollaspektet. All kvalitetssikring og videreutvikling av studiekvalitet bør bygge på planlegging, gjennomføring, evaluering og forbedring. Systemene bør være enkle, ikke byråkratiske, utviklingsrettet for å bidra til kunnskapsdeling og utvikling.

Organisasjonskulturen har stor betydning i læringsmiljøet “Gode organisasjoner ser betydningen av nytenkning, de er fremtidsorienterte, og det avsettes betydelige ressurser til faglig ajourføring av personalet” (Albrecht 1985 s. 36). Et av målene med å opprette kvalitetssystemer i høyere utdanning var å øke systematikken og den organisatoriske oppmerksomheten på kvalitetssikring (Michelsen og Aamodt 2007).

I hvilken grad bidrar så tilsynsrapporten som et kvalitetsmessig korrektiv? Under halvparten av de statlige høyskolene og enda færre ved de private høyskolene anvender denne. Der er overraskende at tilsynsenssensors tilbakemelding ikke anvendes, eksempelvis ved revidering og utarbeidelse av ny studieplaner samt vurdering av samsvar mellom undervisnings/ læringsformer og vurderingsordninger. Det hevdes at ekstern evaluering resulterer i at flere tiltak og forbedringer implementeres enn om det bare utføres evalueringer internt (Stensaker 1998 s. 74).

Årsaken til at rapportene i liten grad får konsekvenser er vanskelig å forstå. Sammenlignet med andre land, eksempelvis Storbritannia fungerer ekstern sensor som en kvalitetskontroll

av det faglige nivået, undervisning og vurdering, og det hevdes at sensorrapportene tillegges svært stor betydning (Lauvås og Jakobsen 2002 s. 80).

For videreutvikling av studiekvaliteten vises det til fire dimensjoner i begrepsmodellen: Retningslinjer og kvalifikasjonskrav, behov for nasjonal Rammeplan for 3-årig bachelorstudie i sykepleie og tilrettelegging av møtearenaer for dialog og samarbeid (Figur 1 s.15).

Funnene viser at flertallet mener at retningslinjer og kvalifikasjonskrav for tilsynsordningen bør utarbeides. Likeledes ønsker et flertall av høgskolene tilrettelegging for dialog og samarbeid om tilsynsordningen.

Det er et nokså unisont ønske at en opprettholder en nasjonal Rammeplan for bachelorstudiet i sykepleie, da denne danner det faglige grunnlaget for lærestedenes egne studieplaner.

Sykepleiefagets egenart beskrives ut fra tjenestens forrang og sykepleiens kompleksitet. Karlsen uttrykker dette slik:...”at det faglige innenfor et virksomhetsområde i kraft av sin særegne kompetanse får forrang framfor det politiske nivå og marked”(2006 s. 93). Rammeplanen utgjør et sentralt virkemiddel for å oppnå nasjonal standard for å sikre faglig forsvarlig sykepleierkompetanse. Føringer for sykepleierutdanningens faglige legitimitet ligger i slike formelle krav i en nasjonal Rammeplan med forskrift.

Med en tilsynsordning vil det kunne stille de samme krav og sikre at de samme standarder opprettholdes i parallelle studier ved de ulike utdanningsinstitusjonene med bachelorgrad i sykepleie. I en profesjonsutdanning som sykepleierutdanningen, sikrer Rammeplanen et nasjonalt likeverdig faglig nivå slik at de ulike utdanningsinstitusjonene i sykepleie fremstår som enhetlige og gjenkjennelige. Det fremholdes at et svakere grunnlag i bachelorgraden skaper dårligere vilkår for kvalitet på masternivå (St. meld. nr. 7 (2007-2008)). Formålet er at sykepleierutdanningen skal være i samsvar med nasjonale- og internasjonale helse- og utdanningspolitiske føringer.

Samlet sett tyder funnene på at den nye tilsynsordningen er implementert i mindre grad enn en skulle forvente, og selve sensorrapportene får heller ikke ønsket effekten som et kvalitetsforbedrende stimulus. Hvorfor er det slik? Et svar kan være at utdanningsinstitusjonene ikke har nok kjennskap til ordningen eller at de enda ikke har etablert ordningen, "ting tar tid", som kjent. Spørreundersøkelsen ble gjennomført i 2009, og det er godt mulig at dagens bilde ville sett annerledes ut. En annen mulighet er at en slik tilsynsordning ikke har vunnet tiltro og anerkjennelse ved en del av lærestedene.

I evalueringen av Kvalitetsreformen reiser spørsmålet om nye vurderingsordninger gradvis finner sin form og etter hvert vil være uttrykk for en ny vurderingskultur, eller går pendelen i motsatt retning hvor tradisjonell skoleeksamen gjeninnføres (Michelsen og Aamodt 2007 s. 26). Kvalitetssikring av vurderingsordningene er av stor betydning slik at studenten, vitenskapelig ansatte, samfunns- og arbeidsliv oppfatter at kravet om kvalitet og rettssikkerhet etterleves. I st. meld. Nr. 7 (2007-2008) Statusrapport for Kvalitetsreformen i høgre utdanning hevdes at departementet vil vurdere å kartlegge bruken og omfanget av ekstern sensur på lavere grad ved universiteter og høyskoler. I Evaluering av Kvalitetsreformen, sluttrapport (2007) hevdes: "Det synes å være på gang en omfattende regelproduksjon ved institusjonene som søker å regulere sensurordningene, men på ulike måter"(Michelsen og Aamodt s. 27).

5.2 Undersøkelsens reliabilitet og validitet

Dette er en kontroll av dataenes pålitelighet (reliabilitet) og vurdering av hvorvidt en måler de egenskapene som er tilsiktet å måle (validitet).

I denne undersøkelsen var det viktig å få pålitelige svar på den tredelte problemstillingen. Med utgangspunkt i pretesten av postenquêten ble det gjort korrigeringer for å konstruere et enda mer presist og relevant måleinstrument, gjøre spørsmålene mer avgrenset og med lukkede svaralternativer for avkryssninger. Postenquêten som ble sendt informantene hadde med et følgeskriv hvor sentrale begrepene i spørreskjemaet ble definert. Ut fra dette antas at reliabiliteten er rimelig pålitelig.

Validiteten refererer til spørreskjemaet, om en har målt det som var tilsiktet. Det vil si at spørreskjemaet har fremskaffet gyldige data om ekstern evaluering av

vurderingsordningene som gjelder omfang, kjennetegn, sikring og videreutvikling av studiekvalitet, og at dette samsvarer med virkeligheten på det tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført.

En svakhet ved spørreskjemaet er at pretesten av spørreskjemaet ble utført med bare en representant for hele informantgruppen, da disse representerer tre ulike kategorier utdanningsinstitusjoner. Likevel har disse institusjonene det til felles at samtlige utdanner sykepleiere med bachelorgrad i sykepleie og forholder seg til Lov om universiteter- og høyskoler av 2005, § 3-9, p.1.

Til tross for pretesten, viste det innsamlede materialet at flere av spørreskjemaene var ufullstendig besvart. I ettertid registreres at noen spørsmål fortsatt var uklare og enkelte spørsmål todelte. Andre årsaker til mangelfulle besvarelser kan også skyldes at ikke alle lærestedene hadde reell tilsynsordning, mens andre heller ikke hadde formalisert tilsynsordning, da kvalitetssikringssystemet ikke var implementert på det tidspunktet spørreundersøkelsen ble gjennomført. Resultatene i denne studien må sees i forhold til disse begrensningene.

Det må nevnes at noen av spørsmålene i det opprinnelige spørreskjemaet som ble sendt studielederne, ble utelatt fra statistiske bearbeidelser. Dette skyldes at spørsmålene var uklare og var tvetydige.

5.3 Noen avsluttende anbefalinger og kommentarer

Det kan synes som om tiden er inne for å etablere samarbeid og dialog om en tilsynsordning på systemnivået. Funnene i denne studien viser et behov for et slikt samarbeid mellom lærestedene. Med initiativ fra studieleder på det enkelte lærested og en engasjert lærerstab skal det være fullt mulig å komme i gang, alt krever bare litt pågangsmot og optimisme! En utfordring for lærerne og vitenskapelige ansatte er å ivareta sykepleiens verdier og tradisjoner, uten å bli for nærsynt og ukritisk når det gjelder egen virksomhet. Karseth (2000) sier det slik: "For å utvikle en slik kritisk-konstruktiv tilnærming til egen virksomhet, kreves faglige diskusjoner og et kollektivt rom for argumentasjon"(s. 114).

Dersom studiekvalitet skal sikres og videreutvikles gjennom ekstern evaluering, må rammene for denne tilsynsordningen kvalitetssikres. Det er flere måter å gjøre dette på, bare som et eksempel legges ved Høgskolen i Sør-Trøndelags retningslinjer for bruk av tilsynssensor (Vedlegg nr. 6). I denne sammenheng er det av stor betydning at tilsynsordningen formaliseres med et klart formål, utarbeidelse av retningslinjer for bruk av tilsynssensor og kvalifikasjonskrav, tidsressurs må være avsatt og relevant for oppdraget som tilsynssensor, krav om utarbeidelse av rapport og sluttrapport som skal benyttes i arbeidet med jevnlig kvalitetsforbedring av studiet. Dersom en slik tilsynsordning skal fungere ut fra dens hensikt, betinger dette at det er utarbeidet retningslinjer som er formalisert.

Videre kan etablering av kurs og fagarenaer være til stor nytte for å styrke kvalifiseringen av tilsynssensorer. Ut fra en slik tilnærming kan tilsynsordningen bli en ressurs for fagmiljøene og en videreutvikling av studiekvaliteten (Figur 1 Begrepsmodell s. 15).

Hvem som vurderer kvalitet i studiet er av stor betydning. Forfatterne Rønning, Johansen og Finbak (2010) refererer til studentenes oppfatning av hva "studiekvalitet" er. Artikkelens tittel sier mye, "Servert på sølvfat"? (Uniped, årgang 33 nr. 2 s. 50-59). I denne sammenheng uttrykker Nordkvelle (2010) ved Høgskolen i Lillehammer at det er få studenter som ser sin egen rolle i arbeidet med å lage studiekvalitet. Høyere utdanning er i stor grad påvirket av synet på utdanning som en vare som selges til kunder (Uniped, årgang 33 nr.2 s. 5).

Heggen hevder at det er vesentlig forskjeller mellom de som formulerer politikken og de som skal realisere Kvalitetsreformen. Hun gir uttrykk for noe av det samme som Nordkvelle, men på denne måten:

Fokus på vareomsetning strider klart med den tradisjonelle – og mer innvendige – kvalitetstenkningen omkring kunnskap"(Dagsavisen 29. januar 2004). Videre hevder hun at Reformens ambisjonsnivå om kvalitet i høyere utdanning er for lavt. Reformen bærer bud om en forenklet, konform og uproblematisk tenkning om kvalitet. Vi etterlyser en mer krevende, sammensatt og dynamisk kvalitetsforståelse. For å få dette til, må universiteter og høyskoler være en mot-

kulturell kraft og utgjøre et viktig korrektiv til reformens begrensede kvalitetstenkning (Dagsavisen 29. januar 2004).

Intensjonene i loven om ekstern evaluering av vurderingsordningene kan også uttrykkes slik: "Store ambisjoner med få konsekvenser for studiekvalitet" (Hynne 2011 personlig meddelelse). Et kritisk spørsmål vil være om Kvalitetsreformen er for komplisert til å sikre og videreutvikle studiekvaliteten. Forskningsminister Tora Aasland har et positivt syn på dette: "...en reform i riktig retning"(Kronikk, Dagbladet 30.11. 07).

6.0 KONKLUSJON

Ekstern evaluering av vurderingsordningene er i begrenset grad etablert ved bachelorstudiet i sykepleie. De utdanningsinstitusjonene som har tilsynsordning bruker i liten grad tilsynsrapporten som bidrag til sikring og videreutvikling av studiekvalitet. Dette bekrefter at denne delen av universitets – og høgskoleloven som skal inngå som kvalitetssikring og kontroll, i liten grad er realisert.

LITTERATUR

BØKER

- Bang, H. (1988) *Organisasjonskultur*. Oslo: Tano A.S.
- Bernt, J. F. (2005) *Universitets – og høgskoleloven av 2005 – med kommentarer*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2007) *Metode og oppgaveskriving for studenter* (4. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Gynnild, V. (2003) *Når eksamen endrer karakter. Evaluering for læring i høyere utdanning*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.
- Lauvås, P. og Jakobsen, A. (2002) *Exit eksamen - eller? Former for summativ evaluering i høgre utdanning. Former for summativ evaluering i høgre utdanning*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Johannessen, A. (2009) *Introduksjon til SPSS*. Versjon 17.(4. utgave). Oslo: Abstrakt forlag.
- Karlsen, G., E. (2006) *Utdanning, styring og marked. Norsk utdanningspolitikk i et internasjonalt perspektiv*. (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget.
- Kveseth, B. og Mikkelsen, J. (2010) Sykepleierens rolle i kvalitetsarbeid. I: Knutstad, U. (red.) *Sentrale begreper i klinisk sykepleie Sykepleieboken 2*. (3. utgave) ss.309-346. Oslo: Akribe AS.
- Moxnes, Paul (1986) *Læring og ressursutvikling i arbeidsmiljø*. (3. opplag) Oslo: Forlag Paul Moxnes.
- Nylenna, M. (2008) *Publisere og presentere. Medisinsk fagformidling i teori og praksis*. (1. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Ringdal, K.. (2007) *Enhet og mangfold. Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. (1. utgave). Bergen: Fagbokforlaget.
- Stensaker, B. (1998) *Evaluering av studie – og læringsmiljø. En veileder for faglig og administrativt personale ved universiteter og høgskoler*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag as.

RAPPORTER

- Brandt, E. og Stensaker, B. (2005) *Internasjonale sensorordninger i høyere utdanning. Er erfaringer fra Sverige, Danmark og England relevante for Norge?* Arbeidsnotat 39 Oslo: NIFU STEP.
- Dysthe, O., Raaheim, A., Lima, I og Bygstad, A. (2006) *Undervisnings – og vurderingsformer. Pedagogiske konsekvenser av Kvalitetsreformen. Evaluering av Kvalitetsreformen. Delrapport 7.* Oslo: NIFU STEP Norges forskningsråd.
- ENQA (2005) *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area: ENQA report* (<http://www.enqa.eu/files/BergenReport210205.pdf>).
- Frølich, N., Opheim, V., Brandt, S. og Prøitz, T. S. (2009) *Hva er viktige kvaliteter ved god sensur? En kartlegging av bruk av ekstern sensor på lavere grad med fokus på kvalitet, økonomi, vurdering og læring.* Rapport 21. Oslo: NIFU STEP.
- Hatlevik, O. E. og Bakke, P. (2008) *Kartlegging av erfaringer med bruk av kvalitetssikringssystem. Resultater fra et pilotprosjekt.* Utredningsrapport 1. Oslo: NOKUT Utrednings - og analyseenheten.
- Karlsen, R. og Stensaker, B. (red) (1996) *Kvalitet i høyere utdanning: Teori, empiri og praksis.* Rapport 1. Oslo: NIFU.
- Karseth, Berit (2000) *Sykepleierutdanning i en reformtid.* Rapport 9. Oslo: NIFU Norsk institutt for forskning og utdanning.
- Michelsen, S. og Aamodt, P. O. (2007) *Evaluering av Kvalitetsreformen.* Sluttrapport. Oslo: Norges forskningsråd.
- Norges Standardiseringsforbund. NS-ISO 8402 *Kvalitetsterminologi.* NS-ISO 9000-serien.
- Raaen, F. D. (2006) *Akkreditering og sakkyndighet. En analyse av den reviderte akkrediteringen av bachelorgradsstudiene i sykepleie i Norge.* HiO – rapport nr.13. Oslo: Høgskolen i Oslo Senter for profesjonsstudier.
- Solum, N. H. (2005) *Sensorordninger i høyere utdanning – kartlegging av status og utviklingstrekk ved 10 institusjoner* Arbeidsnotat 17. Oslo: NIFU STEP.
- Stensaker, B. (2006) *Institusjonelle kvalitetssystemer i høyere utdanning – vil de bidra til bedre kvalitet? Evaluering av Kvalitetsreformen..* Delrapport 2. Oslo: NIFU STEP. Norges forskningsråd.
- Stensaker, B. (2006): *Kvalitet som forhandling. NOKUT i norsk høyere utdanning 2003 – 2006. Evaluering av Kvalitetsreformen.* Delrapport 5. Oslo: NIFU STEP Norges forskningsråd.

TIDSSKRIFT

- Dysthe, O., Lima, I. og Raaheim, A. (2006) Pedagogiske endringer som følge av Kvalitetsreformen. I: Raaheim og Karjalainen *Uniped, årgang 30. nr. 2/2007 s. 23.*
- Gynnild, G., Myrhaug, D. og Lian, W. (2003) Ekstern sensor i nye roller. Erfaringer fra et pilotprosjekt ved NTNU. *Uniped, årgang 26, nr. 2 s. 45 – 54.*
- Haakstad, J. (2005) Essay fra kontrolltårnet: Kvalitet i kvalitetsreformens tid. *Uniped, årgang 28 nr.2 s.40 – 46.*
- Haakstad, J. (2010) Nytt paradigme – også for kvalitetssikring? *Uniped, årgang 33. nr. 2 s. 45.*
- Lerdal, A. (2008) Hvordan lage et sammendrag? *Sykepleien Forskning 03108 s. 176- 177.*
- Nordkvelle, Y. T. (2010) Kultur for kvalitet – fortsatt på vent? *Uniped, årgang 33 nr.2 s. 5.*
- Rønning, W. M., Johansen, K. Bye, Finbak, I. (2010) ”Servert på sølvfat”? Studiekvalitet i høyere utdanning – slik studenter ser det. *Uniped, årgang 33 nr.2 s. 50-59.*
- Aamodt, P. O. (2007) *Kvalitetsreformen under lupen. Artikkelen er vitenskapelig vurdert av forskere utenfor redaksjonen. Uniped, årgang 30 nr. 3 s. 9- 13.*

OFFENTLIGE DOKUMENTER

- Lov av 1. april 2005 nr.15 *Om universiteter og høyskoler (Universitetsloven)* (i kraft 1.august 2005) Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.
- NOKU (2006). *Kriterier for evaluering av universiteter og høyskolars kvalitetssikringssystem for utdanningsvirksomhet.* Vedtatt 5. mai 2003, revidert 25. januar 2006. Oslo: NOKUT.
- NOU - Norges offentlige utredninger 2008:3 *Sett under ett. Ny struktur i høyere utdanning.* Oslo: Departementets servicesenter Informasjonsforvaltning.
- Rammeplan for sykepleierutdanning. Fastsatt 25. januar 2008 av Kunnskapsdepartementet.
- St.meld. nr. 27 (2002 – 2001) *Gjør din plikt – Kvalitetsreform av høyere utdanning.* Oslo: Kirke-, utdannings – og forskningsdepartementet.
- St.meld. nr. 7 (2007-2008) *Statusrapport for Kvalitetsreformen i høgere utdanning.* Oslo: Akademia AS.
- St.meld. nr. 27 (2000-2001) *Gjør din plikt – Krev din rett Kvalitetsreform av høyere utdanning.* Det kongelige kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

St.meld. nr.7 (2007-2008) Statusrapport for Kvalitetsreformen i høgre utdanning. Det kongelige kunnskapsdepartement HiO - rapport 2006 nr.13.

Studiekvalitet. Innstilling fra Studiekvalitetsutvalget avgitt til Utdannings – og forskningsdepartementet 9. juli 1990. F2898 Oslo: Akademia, Offentlige publikasjoner.

AVISKRONIKKER

Heggen, K. (2004) Clemet og kvaliteten. Stortinget vedtok for godt og vel et år siden en omfattende reform av høyere utdanning. En rekke studenter og ansatte ved universiteter og høgskoler erfarer nå konsekvenser av den såkalte kvalitetsreformen. *Dagsavisen* 29. januar 2004.

Aasland, T. (2007). Reform i riktig retning. Kronikk om Kvalitetsreformen. *Dagbladet* 30.11.2007.

VEDLEGG:

- Nr.1 Søknad om adgang til å gjennomføre en undersøkelse som omfatter den eksterne tilsynsordningen ved 3-årig sykepleierutdanning (Brev av 15. januar 2009).
- Nr.2 Følgeskriv og postenquête til studielederne (Brev av 12. juni 2009).
- Nr.3 Program for møte med Referansegruppen 20. april 2009 og brev av 30.mars 2011.
- Nr.4 Appendiks, nøkkeltabeller.
- Nr.5 Klausul for bruk av dataene i FoU-rapporten.
- Nr.6 Retningslinjer for bruk av tilsynssensor. Vedtatt av studie- og kvalitetsutvalget ved Høgskolen i Sør-Trøndelag 16.12. 2010.

Trondheim den 15. januar 2009

Studieleder ved utdanningsinstitusjonen

Denne informasjonen gis til studieleder/instituttleder og tilsynssensor.

Søknad om adgang til å gjennomføre en undersøkelse som omfatter den eksterne tilsynsordningen ved 3-årig sykepleierutdanning.

Jeg viser til tidligere telefonsamtale med studieleder/instituttleder for sykepleierutdanningen angående vår FOU-studie. Denne har fokus på den eksterne evalueringen av vurderingen eller vurderingsordningene ved utdanningen (Jf. Universitets - og høyskolelovens § 3-9, punkt 1 av 1. august 2005). I forhold til lovens **punkt 1, § 3-9** sies følgende:

”Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene” (Jf. Vedlegg nr. 1).

Det synes noe uklart hva som ligger i lovens formulering og hvilke konsekvenser dette får i forhold til ekstern tilsynsordning.

Vi anser ekstern evaluering av vurderingsordningene som et verdifullt tiltak i arbeidet med å sikre det faglige nivå i sykepleierutdanningen. Derfor vil vi med denne studien undersøke hvordan den eksterne evalueringen organiseres og fungerer på systemnivået.

FOU-studiens tittel: **Ny tilsynsordning i sykepleierutdanningen. En studie av den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved sykepleierutdanningen i Norge.**

Studiens formål er å kartlegge de eksisterende ordninger for ekstern evaluering av vurderingsordningene i bachelorstudiet i sykepleie. Dette for å kunne identifisere fagdidaktiske elementer som åpner for mulige løsninger i kvalitetssikringen, fremme utviklingen av ny kunnskap, etablere nettverksbygging og samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner i forhold til studiens fokus.

Prosjektet har vist seg å ha stor interesse hos sentrale aktører i Kunnskapsdepartementet og NIFU STEP, som har vært ett av forskningsmiljøene involvert i evaluering av kvalitetsreformen. Forskningsleder Bjørn Stensaker ved NIFU STEP er vår hovedveileder. Til prosjektet er det knyttet en referansegruppe fra noen av de ulike utdanningsinstitusjonene, da med en geografisk spredning, for å få en viss nasjonal representativitet.

Studiens empiriske tilnærming omfatter to deler. Første del er et spørreskjema som henvender seg til tre informantgrupper; studieleder, tilsynssensor og høyskoleledertør.

Denne delen av studien omfatter kartlegging av alle utdanningsinstitusjonene som har etablert eller er i ferd med å etablere ordninger for ekstern evaluering av vurderingsordningene.

Andre del består av intervju av studieleder og ekstern tilsynssensor ved noen utvalgte utdanningsinstitusjoner. Her vil fokus spesielt rette seg mot hvordan den eksterne tilsynsordningen i praksis fungerer i forhold til videreutvikling og kvalitetssikring av det faglige nivået i studiet.

Deltakelse innebærer at du avgir svar i et spørreskjema og at du kan bli utvalgt til å delta i intervju. Alle opplysninger du gir, vil bli behandlet fortrolig og anonymisert. Datamaterialet oppbevares på en forsvarlig måte i fem år av kontrollhensyn.

Deltakelse i undersøkelsen er helt frivillig og du står fritt til å trekke deg når som helst ved å gi beskjed førstelektor Undis Benum.

Samtlige av de deltagende utdanningsinstitusjonene vil få tilsendt et eksemplar av rapporten. Det tas sikte på at sluttrapporten skal foreligge våren 2011.

Med dette håper vi på en skriftlig tilbakemelding om samtykke til å foreta denne undersøkelsen ved deres sykepleierutdanning (Jf. Vedlegg nr. 2). Hvis det er spørsmål i forbindelse med undersøkelsen, vennligst ta kontakt snarest med førstelektor Undis Benum.

Svar ønskes innen: 02. februar 2009

Vennlig hilsen

Undis Benum
Førstelektor/prosjektmedarbeider
Tlf. 73 55 29 12
E-mail: Undis.Benum@hist.no
Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for sykepleierutdanning
Mauritz Hansens gt. 2
7004 Trondheim

Brit Hustad
Høgskolelektor/prosjektleder
Tlf. 73 55 29 29
Avdeling for sykepleierutdanning
Mauritz Hansens gt. 2
7004 Trondheim
E-mail: Brit.Hustad@hist.no

Vedlegg nr. 1 Utdrag fra Lov om universiteter og høyskoler 1. august 2005 § 3 – 9 (1)
Vedlegg nr. 2 Informert samtykke

LOV

av 1. april 2005 nr. 15

OM UNIVERSITETER OG HØGSKOLER (UNIVERSITETSLOVEN)

(i kraft 1. august 2005)

CAPPELEN AKADEMISK FORLAG
LOVDATA

§ 3-9. Eksamen og sensur

(1) Universiteter og høyskoler skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal også sikre det faglige nivå ved vedkommende studium. Det skal være ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene.

Informert samtykke

Jeg har mottatt informasjon om FOU – prosjektet:

”Ny tilsynsordning i sykepleierutdanningen. En studie av den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved sykepleierutdanningen i Norge”.

Jeg har lest informasjonsskrivet, er kjent med prosjektets hensikt og har hatt anledning til å stille spørsmål.

Jeg godkjenner at de opplysningene jeg gir, vil bli bearbeidet og brukt i prosjektet.

Jeg samtykker i å delta i prosjektet.

Navn /underskrift: _____

Stilling: _____

Adresse: _____

Telefon: _____

Sted: _____ Dato: _____

Utdanningsinstitusjonens stempel: _____

Trondheim den 12. juni 2009

Til studielederne ved utdanningsinstitusjonene som har 3-årig sykepleierutdanning - bachelor i sykepleie.

Det vises til tidligere brev av 15. januar d.å. med forespørsel om å delta i FOU- prosjektet: "Ny tilsynsordning i sykepleierutdanningen. Et studie som omhandler den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved sykepleierutdanningen i Norge".

Formålet med denne studien er å kartlegge eksisterende ordninger for ekstern evaluering av vurderingsordningene i sykepleierutdanningen.

Den empiriske tilnærmingen omfatter to deler. Første del er et spørreskjema som henvender seg til to informantgrupper; studieleder og ekstern tilsynssensor. Andre del består av intervju av studieleder og ekstern tilsynssensor ved noen utvalgte utdanningsinstitusjoner.

Fokuset er spesielt rettet mot hvordan den eksterne tilsynssensorordningen fungerer i forhold til videreutvikling og kvalitetssikring av det faglige nivået. Deltakelse innebærer at du svarer på spørreskjemaet og at du kan bli forespurt om å delta i intervju.

Alle opplysningene du gir, vil bli behandlet fortrolig og anonymisert. Datamaterialet oppbevares på en forsvarlig måte i fem år av kontrollhensyn.

Ut fra din skriftlige bekreftelse på ønske om å delta og mottatt informert samtykke, ber vi deg svare på dette spørreskjemaet. Vi er svært takknemlig for **svaret innen fredag 26. juni 2009.**

Dersom det er spørsmål og uklarheter vedrørende spørreskjemaet kan det rettes til Undis Benum eller Brit Hustad.

Med vennlig hilsen

Førstelektor Undis Benum
Tlf. 73 55 29 12, mobil 97600319
E- mail: Undis.Benum@hist.no

Høgskolelektor Brit Hustad
Tlf. 73 55 29 29, mobil 90096249
E- mail: Brit.Hustad@hist.no

Spørreskjemaet omfatter ekstern evaluering av vurderingsordningene ved sykepleierutdanningen, bachelor i sykepleie.

Kvalitetsreformen medførte endringer i bruk av ekstern sensor på lavere grad i Norge, hvor utdanningsinstitusjonene nå står fritt til å vurdere omfanget og bruken av ekstern sensor på dette utdanningsnivået. Enkelte utdanningsinstitusjoner bruker tilsynssensor både på lavere og høyere grad.

Benevnelsen på ekstern sensor kan være forskjellig ved de ulike utdanningsinstitusjonene, eksempelvis benevnes denne også som programsensor.

Kryss (X) av i rutene som er aktuelle for deg.

1. Har din sykepleierutdanning en sensorordning med ekstern evaluering av vurderingsordningene (ekstern tilsynssensor)?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

2. Hvordan er organiseringen av den eksterne tilsynssensorordningen ved din utdanning?

- En og samme ekstern tilsynssensor for alle 3 årene
- En ekstern tilsynssensor for hvert studieår
- Ingen ekstern tilsynssensor
- Annen organisering, beskriv _____

3. Er den eksterne evalueringen av vurderingsordningen formalisert i forskrift om eksamen og sensur ved din utdanningsinstitusjon?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

4. Er den eksterne evalueringen av vurderingsordningen knyttet til utdanningsinstitusjonens kvalitetssikringssystem?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

5. Hvem oppnevner formelt ekstern tilsynssensor, ikke bedømmelsessensor, ved din utdanningen?

- Høgskolestyret
- Avdelingsstyret
- Dekan
- Instituttstyret
- Studieleder/instituttleder

6. Inngår ekstern tilsynssensors rapport i dekans årsrapport til studiekvalitetsutvalget?

- Ja
 Nei
 Vet ikke
 Kommentarer
-
-

7. Hvem leser den eksterne tilsyns sensorrapporten?

- Rektor
 Dekan
 Studiekvalitetsutvalget
 Studieleder/institusjonsleder/fakultetsleder
 Studieårsansvarlige
 Fagplanansvarlige
 Modulansvarlige
 Temaansvarlige
 Eksamensansvarlige pedagogisk tilsatte
 Alle pedagogisk tilsatte
 Andre _____
-

8. Hva omfatter retningslinjer for ekstern tilsynssensors funksjon ved din utdanningsinstitusjon?

- Formål
 Ansvar og myndighet
 Tilsynsperiodens varighet
 Beskrivelse av funksjonen som tilsynssensor og tilhørende oppgaver
 Rapportering muntlig
 Skriftlig årsrapport
 Samarbeid og dialog med fagansvarlige, muntlige tilbakemeldinger
 Referanser som ligger til grunn for å gjennomføre ekstern evaluering av vurderingsordningene
 Tidsressurs avsatt til dette formålet
 Annet, nevnt punktvis _____
-

9. Hva skal ekstern tilsynssensor evaluere ved din sykepleierutdanning?

- Fagplanens innhold, organisering og gjennomføring i forhold til Rammeplan for sykepleierutdanningen
 Gjennomføringen av praksisstudiekomponenten i sykepleierutdanningen
 Om det er samsvar mellom undervisnings- og læringsformer og vurderings- og eksamensformer
 Innholdet i de eksterne sensorrapportene fra alle eksamener i sykepleie
 Innholdet i de eksterne sensorrapportene fra avsluttende eksamen, bachelor i sykepleie
 Hvilke kriterier som er lagt til grunn for vurderingen av eksamen i sykepleie, bachelor i sykepleie
 Statistikk over karakterfordelingen ved enkelte eksamener som omfattes av tilsynssensorordningen
 Hvilke vurderingsordninger som inngår i eksamen

- Hvilke vurderingsordninger som skal kvalitetssikre nødvendig støttefagkunnskap som anses viktig for å kunne ivareta pasientens helse
 - Hvilke vurderingsordninger som skal sikre sykepleiefaglige kompetanse i forhold til handlingskompetanse og handlingsberedtskap
 - Der omfanget er for stort til å gå i dybden med evaluering av vurderingsordningene for alle eksamener hver gang, kan tilsynssensor i samråd med studieleder legge opp til at det skjer et utvalg av eksamener, slik at alle eksamener blir gjennomgått mer grundig minst en gang i løpet av en tilsynsperiode
 - Tilsynssensor kan utøve sin virksomhet som en del av eller parallelt med den ordinære sensuren
 - Annet, nevnt punktvis
-
-
-

10. Bestemmer tilsynssensor selv hvilket materiale som hun/han vil ha seg forelagt?

- Ja
- Nei
- Delvis

11. Hva bestemmer vurderingsform?

- Emnets vektning
 - Antall vurderinger som skal gjennomføres
 - Emnets egenart
 - Annet, nevnt kort
-
-
-

12. Hvordan vil du karakterisere organiseringen av ekstern tilsynssensorordning ved din sykepleierutdanning?

- Meget godt organisert, bevisst anvendt for å sikre faglig kvalitet på systemnivået
- Godt organisert, tilfredsstillende anvendt for å sikre faglig kvalitet på systemnivået
- Tilfeldig organisert, ikke godt nok utnyttet for å sikre faglig kvalitet på systemnivået

13. Hvor stor tidsressurs totalt er avsatt til tilsynssensorordningen for de tre studieårene?

Antall timer totalt: ___ Denne ressursen mener jeg er:

- Passe
- For liten
- For stor
- Hva mener du er rimelig tidsressurs, antall timer: _____

14. Stilles det krav om sensorrapport fra ekstern sensor (= bedømmelsessensor) som vurderer den enkelte sykepleierstudents eksamensbesvarelse ved avsluttende eksamen i sykepleie?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

15. Er det utarbeidet retningslinjer for hva ekstern sensorrapport (= rapport fra bedømmelsessensor) skal inneholde?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

16. Hvilke eksamener gjennomføres i forhold til sykepleiefaget ved din sykepleierutdanning?

a) Første studieår, nevnt kort

b) Andre studieår, nevnt kort

c) Tredje studieår, nevnt kort

17. Hvilke studieoppgaver er knyttet til praksisstudiene i spesialisttjenesten, nevnt kort

18. Hvilke studieoppgaver er knyttet til praksisstudiene i kommunehelsetjenesten, nevnt kort

19. Må studieoppgaver knyttet til praksisstudiene være godkjent for å få bestått praksisstudieperiode?

- Ja, gjelder alle praksisstudieperioder
- Ja, gjelder de fleste praksisstudieperioder
- Ja, gjelder noen praksisstudieperioder
- Nei, gjelder ingen praksisstudieperioder

20. Mener du at ekstern evaluering på systemnivået kan erstatte noe av den eksterne sensuren på individnivået?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

21. Hva mener du kjennetegner dagens eksterne tilsynssensorordning ved din sykepleierutdanning?

- Det er tilfeldig hvem som oppnevnes til å være ekstern tilsynssensor på systemnivå
- Det stilles krav til relevant faglig kompetanse og erfaring for å kunne oppnevnes som ekstern tilsynssensor
- Mer byråkratisering fra utdanningspolitiske myndigheter (Jf. Kvalitetsreformen, Universitets og høyskoleloven)
- Nødvendig kvalitetssikring av sykepleierutdanningen på systemnivået, slik at samfunnet skal sikres et faglig minimum av kompetanse

- Bruk av ekstern tilsynssensorrapport er et verdifullt bidrag som brukes i den faglige diskusjonen for å sikre studiekvalitet
 - Tilsynssensor utarbeider bare skriftlig årsrapport
 - Planlagte samarbeidsmøter med tilsynssensor i studieåret
 - Ingen felles arena for dialog
 - Løpende dialog mellom impliserte parter
 - Bruk av tilsynssensor fungerer som bygging av faglig nettverk med korrektiv og konstruktiv faglig drøfting
 - Det etableres arenaer for drøfting når problemer oppstår
 - Det er på studieadministrativt område det er økende systematikk og organisatorisk oppmerksomhet rundt kvalitetsspørsmål, ikke på fagnivå
 - Årsrapport fra tilsynssensor anvendes for å sikre det faglige nivået
 - Ekstern tilsynssensor har et faglig samarbeid og dialog med studieleder og fagpersoner
 - Eventuelt andre kjennetegn, nevnt punktvis
-
-
-

22. Hvordan er bruken av tradisjonell ekstern sensor (bedømmelsessensor) og tilsynssensor etter at ekstern tilsynssensorordning er innført?

- Sykepleierutdanningen anvender både tradisjonelle og nye eksterne sensurordninger
 - Noe av ressursbruken er flyttet fra ekstern sensur på individnivå til ekstern evaluering på systemnivå
 - Bruk av ekstern tilsynssensorordning har ført til redusert bruk av tradisjonell ekstern sensor
 - Utdanningen benytter muligheten for økonomisk besparelse ved å redusere bruken av eksternsensor ved eksamen
 - Det anvendes ekstern sensur på avsluttende eksamen ved bachelor i sykepleie
 - Det anvendes ikke ekstern sensur på avsluttende eksamen ved bachelor i sykepleie
 - Det anvendes kun ekstern sensur av vurderingsordningene (på systemnivå)
 - Kommentarer
-
-
-

23. Årsrapport fra ekstern tilsynssensor sendes formelt til

- Dekan
 - Studiekvalitetsutvalget
 - Studieleder/instituttleder
 - Fagplanansvarlig/studieprogramansvarlig
 - Studieårsansvarlige
 - Andre, hvem _____
-

24. Er bruken av ekstern sensor (= bedømmelsessensor på individnivå) redusert etter innføring av ekstern evaluering av vurderingsordningene(= tilsynssensor på systemnivå)?

- I stor grad redusert
- I middels grad redusert
- I liten grad redusert
- Ikke redusert

25. Anvendes begge kategoriene ekstern sensor (bedømmelsessensor og tilsynssensor) ved din sykepleierutdanning?

- Det er bare ekstern bedømmelsessensor ved avsluttende eksamen i sykepleie - bachelor i sykepleie
 - Det er ekstern bedømmelsessensor ved sykepleiereksamener i samtlige 3 studieår
 - Det anvendes ekstern tilsynssensor
 - Det anvendes ikke ekstern tilsynssensor
 - Kommentarer
-
-

26. Hvordan er det faglige utbyttet i forhold til ressursbruken når det gjelder anvendelse av ekstern tilsynssensor?

- Stort utbytte
- Middels utbytte
- Lite utbytte

27. Innføring av Kvalitetsreformen har ført til flere delprøver med formativ vurdering underveis i studiet. Som følge av dette brukes større lærerressurs på

- Studentveiledning
- Praksisstudiene, hvor vurderingen skal være kontinuerlig og obligatorisk
- Studieoppgaver med formativ vurdering
- Mappevurdering
- Både studentveiledning og mappevurdering
- Pedagogisk utviklingsarbeid og forskning

28. Sikrer vurderingsordningene mangfold og fleksibilitet i forhold til sensorordninger?

- I stor grad
- I middels grad
- I liten grad
- Vet ikke

29. Er det hensiktsmessig at sensorordningene er fleksible?

- Ja
 - Nei
 - Hvis ja, begrunn hvorfor
-
-

30. Fungerer ekstern evaluering, tilsynssensorordningen, som bygging av faglig nettverk for fagpersonalet?

- I stor grad
- I middels grad
- I liten grad

31. Bør det utarbeides retningslinjer for den eksterne tilsynssensorordningen på sykepleierutdanningen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

32. Er det hensiktsmessig ut fra studiekvalitet at den tradisjonelle eksterne sensurordningen, den direkte bedømmelsen av studentens presentasjoner, gjøres om til mer indirekte ekstern evaluering av studieopplegget ved sykepleierutdanningen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

33. Vil en dreining fra tradisjonell bruk av ekstern sensor til mer bruk av tilsynssensor påvirke kvaliteten på vurderingen av den enkelte students eksamensprestasjoner?

- Ja vurderingen vil få økt kvalitet
- Vurderingen vil få samme kvalitet
- Vurderingen vil få dårligere kvalitet
- Vet ikke

34. Mener du at innføring av kvalitetssikringssystemer på utdanningsinstitusjonene fører til

- Økt systematikk og organisatorisk oppmerksomhet rundt kvalitetsspørsmål på studieadministrativt nivå
- Økt systematikk og organisatorisk oppmerksomhet rundt kvalitetsspørsmål på utdanningsnivået
- Mindre oppmerksomhet på kvalitet på utdanningsnivået
- Mindre personlig engasjement i forhold til kvalitetsarbeid blant de pedagogisk tilsatte på sykepleierutdanningen
- Pedagogisk personale og sykepleierstudenter involveres i mindre grad i kvalitetsarbeidet
- Pedagogisk personale og sykepleierstudenter involveres i større grad i kvalitetsarbeidet

35. Blir den eksterne tilsynsrapporten tatt hensyn til og kommer den til nytte, som et korrektiv til eksisterende fagplan/studieplan, undervisningsopplegg og eksamener?

- Ja
- Nei
- Delvis
- Kommentarer

36. I hvor stor grad mener du at den eksterne tilsynssensorordningen omfatter samtlige 3 studieår i sykepleierutdanningen?

- Stor grad
- Middels grad
- Liten grad

37. Fremmer og sikrer ekstern tilsynssensorordning det faglige nivået ved din utdanning?

- I stor grad
- I middels grad
- I liten grad

38. Hvilke forutsetninger må være tilsted for at bruk av ekstern tilsynssensor skal ha legitimitet og troverdighet? Nevn kort

39. I hvor stor grad mener du at den eksterne evalueringsordningen, tilsynssensorordningen, er en del av et helhetlig system for å sikre det faglige nivået ved din utdanning?

- Stor grad
 Middels grad
 Liten grad
 Kommentarer _____

40. Er ekstern tilsynssensorordning en integrert del av revideringen og utviklingen av sykepleierutdanningens Fagplan?

- I stor grad
 I middels grad
 I liten grad

41. I den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved din utdanning inngår

- Gjennomgang av vurderingsordningene som er nedfelt i Fagplanen
 Ekstern deltagelse i oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier
 Vurdering av ulike vurderingsformer
 Stikkprøvekontroller av hvordan vurderingene er foretatt av intern- og ekstern bedømmelsessensor
 Evaluering av bestemte deler av vurderingene som regnes inn i endelig karakter for den enkelte kandidat
 Evaluering av alle vurderingene som inngår i avsluttende karakter ved bachelor i sykepleie
 Evaluering av innholdet i sensorrapportene fra avsluttende eksamen i sykepleie – bachelor i sykepleie

42. For å sikre faglig standard og kvalitet i sykepleierutdanningen er det behov for

- En felles nasjonal utdanningsplan /fagplan for sykepleie - bachelor i sykepleie
 En Nasjonal rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning som danner grunnlag for utarbeidelse av egne Fagplaner
 Felles begrepsforståelse og identisk anvendelse av taksonomi relatert til handlingskompetanse og handlingsberedtskap som den uteksaminerte kandidaten skal ha. Vitnemålet skal synliggjøre hva kandidaten faktisk har av kvalifikasjoner etter gjennomgått utdanning (Jf. Nasjonalt kvalifikasjonsverktøy)
 En Nasjonal Rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning for å sikre brukeren /samfunnet et minimum av kvalitet
 Ekstern evaluering av Fagplanens innhold, undervisnings- og læringsformer samt vurderingsordninger - og eksamener, med utgangspunkt i Rammeplan

43. Har dagens nasjonale Rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning med Forskrift betydning for å sikre nasjonal kvalitet for brukeren/samfunnet?

- Stor betydning
- Middels betydning
- Liten betydning

44. Mener du at den eksterne tilsynssensorordningen har en betydning i forhold til kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av sykepleierutdanningen?

- Stor betydning
- Middels betydning
- Liten betydning

45. Hvis du mener at den eksterne tilsynssensorordningen har en betydning, hva mener du er viktigst i forhold til det faglige nivået ved sykepleierutdanningen?

Nummerer i prioritert rekkefølge i ruten

- En faglig uhildet evaluering av vurderingsordningene
- Dialogen mellom ekstern tilsynssensor og de faglige ansvarlige
- Samme tilsynssensor for samtlige 3 studieår for å få en helhetlig faglig vurdering av utdanningens nivå
- Evalueringen av sammenheng mellom undervisnings- og læringsformer
- Profesjonalisering av sensorordningene
- Økt fokus på studiekvalitet og vurderingsordninger
- Deling av erfaringer og økt dialog mellom utdanningsinstitusjonene
- Andre aspekter, nevnt kort

46. Hvordan mener du at ordningen med ekstern evaluering av vurderingsordningene kan anvendes på en hensiktsmessig måte ved din sykepleierutdanning?

- Det bør være samme eksterne tilsynssensor for alle 3 studieår
- Det bør være en tilsynssensor for hvert studieår
- Det bør fastsettes kvalifikasjonskrav til ekstern tilsynssensor
- Ekstern tilsynssensor kan samtidig være ekstern bedømmelsessensor
- Ekstern tilsynssensor bør ikke samtidig være ekstern bedømmelsessensor
- Tilrettelegging av møtearena for dialog, samarbeid og systematisk dokumentasjon på bakgrunn av ekstern evaluering av vurderingsordningen

47. Hvilken utdanningsinstitusjon er du studieleder ved?

- Statlig høyskole
- Privat høyskole
- Universitet

Til Referansegruppen:

Førstelektor Astrid Hammer, Høgskolen i Nord-Trøndelag, sykepleierstudent Christina Daniela Rehtmar, Høgskolen i Nord-Trøndelag, førstelektor Astrid Bjørnerheim Hynne, Høgskolen i Sør-Trøndelag, sykepleierstudent Elin Lohne Høgskolen i Sør-Trøndelag, rådgiver Leif Ingar Finborud, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolelektor Solbjørg Terjesen, Universitetet i Agder.

Program for møte den 20. april 2009 med Referansegruppen som er knyttet til FoU – prosjektet: ”Ny tilsynsordning i sykepleierutdanningen. En studie av den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved sykepleierutdanningen i Norge”.

Velkommen til Øya Helsehus, Mauritz Hansens gt. 2, 1. etasje, møtelokale VIP 152.01.039

Kl.10.00 – 10.20: Velkomst ved førstelektor Undis Benum og høgskolelektor Brit Hustad. Presentasjon, praktisk informasjon for dagen og kort orientering om FoU – prosjektet og framdriftsplan.

Kl.10.20 – 10.50: ”Ekstern sensur – historikk og aktuelle utviklingstrekk” ved forskningsleder ved NIFU STEP og hovedveileder Bjørn Stensaker.

Kl.10.50 – 11.05: Innspill ved førstelektor og veileder Oddbjørn Ingebrigtsen Høgskolen i Sør-Trøndelag, Avdeling for sykepleierutdanning.

Kl.11.05 – 11.20: Pause

Kl.11.20 – 13.00: FoU– prosjektets formål er å kartlegge de eksisterende ordninger for: Ekstern evaluering av vurderingsordningene, identifisere hva som fremmer studiekvalitet, utvikling av ny kunnskap og nettverksbygging.

Sikring av det faglige nivået på systemnivået har i liten grad vært gjenstand for evaluering/forskning tidligere.

Referansegruppens medvirkning, innspill og diskusjon!

Kl.13.00 – 13.45: Lunsj Hotell St. Olav, 1. etasje

Kl.13.45 – 15.00: Innspill og diskusjon fortsetter.
Avslutning

Vel hjem!

Undis Benum

Brit Hustad

Trondheim den 30.mars 2011

Til: Førstelektor Astrid Hammer Høgskolen i Nord-Trøndelag, sykepleierstudent Christina Daniela Rehtmar Høgskolen i Nord-Trøndelag, førstelektor Astrid Bjørnerheim Hynne Høgskolen i Sør-Trøndelag, sykepleierstudent Elin Lohne Høgskolen i Sør-Trøndelag, rådgiver Leif Ingar Finborud Høgskolen i Sør-Trøndelag, høgskolelektor Solbjørg Terjesen Universitetet i Agder.

Orientering til Referansegruppen knyttet til FoU-studien ”Ny tilsynsordning i sykepleierutdanningen i Norge. En studie av den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved bachelorstudiet i sykepleie”

Det begynner å bli en god stund siden vi var samlet til et arbeidsseminar i forbindelse med FoU – prosjektet ved Høgskolen i Sør-Trøndelag Avdeling for sykepleierutdanning. Vi ønsker derfor å gi en liten orientering om prosjektets status.

Vår intensjon med referansegruppen var å arrangere minst to arbeidsseminarer, et i begynnelsen og et midtveis i prosjektet. Slik ble det ikke, og det ser ut for at det blir med det ene arbeidsseminaret. Uforutsette hendelser har gjort at fremdriften i arbeidet har blitt forsinket.

Planen er at Rapport 1, den kvantitative empiriske tilnærmingen, skal foreligge i løpet av juli måned. Videre kommer Rapport 2, som omfatter den kvalitative tilnærmingen, i høstsemesteret 2011.

Vi takker for velvillighet til å være med i referansegruppen og likeledes for innspill som ble gitt i forbindelse med arbeidsseminaret i 2009.

De respektive rapportene vil bli sendt deltagerne.

Med vennlig hilsen

Undis Benum
Prosjektleder/førstelektor
Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for sykepleierutdanning

Brit Hustad
Prosjektmedarbeider/høgskolelektor
Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for sykepleierutdanning

Appendiks, nøkkeltabeller

Appendiks tabell A: Er ekstern evaluering av vurderingsordningene knyttet til utdanningsinstitusjonens kvalitetssystem?			
Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	ja	7	53,8
	nei	1	7,7
	vet ikke	2	15,4
	Ikke besvart	3	23,1
	Total	13	100,0
privat høyskole	ja	3	75,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	ja	2	66,7
	vet ikke	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell B: Hvem oppnevner formelt ekstern tilsynssensor?			
Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	avdelingsstyret	1	7,7
	dekan	4	30,8
	studieleder/instituttleder	3	23,1
	studiesjef/studiedirektør	1	7,7
	Ikke besvart	4	30,8
	Total	13	100,0
privat høyskole	høgskolestyret	2	50,0
	dekan	1	25,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	høgskolestyret	1	33,3
	dekan	1	33,3
	Ikke besvart	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell C: Dagens eksterne tilsynssensorordning på systemnivået kjennetegnes ved: Tilfeldig oppnevning			
Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	Ikke besvart	13	100,0
privat høyskole	Ikke besvart	4	100,0
universitet	Ikke besvart	3	100,0

Appendiks tabell D: Det stilles krav til relevant faglig kompetanse og erfaring

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	det stilles krav til relevant faglig kompetanse og erfaring for å oppnevnes som ekstern tilsynssensor	7	53,8
	Ikke besvart	6	46,2
	Total	13	100,0
privat høyskole	det stilles krav til relevant faglig kompetanse og erfaring for å oppnevnes som ekstern tilsynssensor	3	75,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	det stilles krav til relevant faglig kompetanse og erfaring for å oppnevnes som ekstern tilsynssensor	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell E: Mer byråkratisering fra dannelsespolitiske myndigheter (Jf. Kvalitetsreformen, Universitets -og høyskoleloven)

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	Ikke besvart	13	100,0
privat høyskole	mer byråkratisering fra utdanningspolitiske myndigheter	1	25,0
	Ikke besvart	3	75,0
	Total	4	100,0
universitet	Ikke besvart	3	100,0

Appendiks tabell F: Nødvendig kvalitetssikring av sykepleierutdanningen på systemnivået for å sikre et faglig minimum av kompetanse

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	nødvendig kvalitetssikring på systemnivået	4	30,8
	Ikke besvart	9	69,2
	Total	13	100,0
privat høyskole	nødvendig kvalitetssikring på systemnivået	3	75,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	Ikke besvart	3	100,0

Appendiks tabell G: Noen ressurser er flyttet fra ekstern sensur på individnivå til ekstern evaluering på systemnivå

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	noe av ressursbruken flyttet fra ekstern sensur til ekstern evaluering på systemnivå	1	7,7
	Ikke besvart	12	92,3
	Total	13	100,0
privat høyskole	Ikke besvart	4	100,0
universitet	Ikke besvart	3	100,0

Appendiks tabell H: Bruk av ekstern tilsynsordning ført til redusert bruk av tradisjonell ekstern sensor

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	ekstern tilsynssensorordning ført til redusert bruk av tradisjonell ekstern sensor	2	15,4
	Ikke besvart	11	84,6
	Total	13	100,0
privat høyskole	Ikke besvart	4	100,0
universitet	Ikke besvart	3	100,0

Appendiks tabell I: Utdanningsinstitusjonen benytter muligheten for økonomisk besparelse ved å redusere bruken av eksternsensor ved eksamen

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	benytter økonomisk besparelse ved å redusere bruken av ekstern sensor	3	23,1
	Ikke besvart	10	76,9
	Total	13	100,0
privat høyskole	benytter økonomisk besparelse ved å redusere bruken av ekstern sensor	1	25,0
	Ikke besvart	3	75,0
	Total	4	100,0
universitet	benytter økonomisk besparelse ved å redusere bruken av ekstern sensor	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell J: Det anvendes eksternsensor på avsluttende eksamen ved bachelor i sykepleie

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	det anvendes ekstern sensor på avsluttende eksamen i sykepleie	8	61,5
	Ikke besvart	5	38,5
	Total	13	100,0
privat høyskole	det anvendes ekstern sensor på avsluttende eksamen i sykepleie	3	75,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	det anvendes ekstern sensor på avsluttende eksamen i sykepleie	3	100,0

Appendiks tabell K: Er bruken av ekstern sensor(=bedømmelsessensor på individnivå) redusert etter innføring av ekstern evaluering av vurderingsordningene

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	i stor grad redusert	1	7,7
	i middels grad redusert	2	15,4
	i liten grad redusert	2	15,4
	ikke redusert	3	23,1
	Ikke besvart	5	38,5
	Total		13
privat høyskole	i liten grad redusert	2	50,0
	ikke redusert	1	25,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	i middels grad redusert	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell L: Hvordan er det faglige utbytte i forhold til ressursbruken ved anvendelse av ekstern tilsynssensor

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	stort utbytte	5	38,5
	Ikke besvart	8	61,5
	Total	13	100,0
privat høyskole	stort utbytte	2	50,0
	lite utbytte	1	25,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	middels utbytte	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell M: Er det hensiktsmessig ut fra studiekvalitet at tradisjonell sensorordning, direkte bedømmelse av studentens prestasjoner, gjøres om til mer indirekte ekstern evaluering av studieopplegget

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høgskole	ja, mer indirekte ekstern evaluering	1	7,7
	nei	8	61,5
	vet ikke	4	30,8
	Total	13	100,0
privat høgskole	nei	3	75,0
	vet ikke	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	nei	2	66,7
	vet ikke	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell N: Innføring av kvalitetssikringssystemet fører til: Økt systematikk og organisatorisk oppmerksomhet på kvalitetsspørsmål på studieadministrativt nivå

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høgskole	økt systematikk og organisatorisk oppmerksomhet rundt kvalitetsspørsmål på studieadministrativt nivå	8	61,5
	Ikke besvart	5	38,5
	Total	13	100,0
privat høgskole	økt systematikk og organisatorisk oppmerksomhet rundt kvalitetsspørsmål på studieadministrativt nivå	4	100,0
universitet	økt systematikk og organisatorisk oppmerksomhet rundt kvalitetsspørsmål på studieadministrativt nivå	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell O: Fremmer og sikrer ekstern tilsynssensorordning det faglige nivået

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	ja, ekstern tilsynssensorordning i stor grad fremmer og sikrer det faglige nivået	5	38,5
	i middels grad	2	15,4
	Ikke besvart	6	46,2
	Total	13	100,0
privat høyskole	ja, ekstern tilsynssensorordning i stor grad fremmer og sikrer det faglige nivået	1	25,0
	i middels grad	1	25,0
	i liten grad	1	25,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	i middels grad	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell P: I ekstern evaluering av vurderingsordningene inngår: Gjennomgang av vurderingsordningene som er nedfelt i Fagplanen

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	Inngår gjennomgang av vurderingsordningene som er nedfelt i Fagplanen	7	53,8
	Ikke besvart	6	46,2
	Total	13	100,0
privat høyskole	Inngår gjennomgang av vurderingsordningene som er nedfelt i Fagplanen	1	25,0
	Ikke besvart	3	75,0
	Total	4	100,0
universitet	Inngår gjennomgang av vurderingsordningene som er nedfelt i Fagplanen	2	66,7
	Ikke besvart	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell Q: Ekstern deltagelse i oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	ekstern deltagelse i oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier	4	30,8
	Ikke besvart	9	69,2
	Total	13	100,0
privat høyskole	ekstern deltagelse i oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier	2	50,0
	Ikke besvart	2	50,0
	Total	4	100,0
universitet	ekstern deltagelse i oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell R: Stikkprøvekontroll av hvordan vurderingene er foretatt av intern- og ekstern bedømmelsessensor

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	stikkprøvekontroller av hvordan vurderingene er foretatt av intern- og ekstern bedømmelsessensor	3	23,1
	Ikke besvart	10	76,9
	Total	13	100,0
privat høyskole	stikkprøvekontroller av hvordan vurderingene er foretatt av intern- og ekstern bedømmelsessensor	1	25,0
	Ikke besvart	3	75,0
	Total	4	100,0
universitet	stikkprøvekontroller av hvordan vurderingene er foretatt av intern- og ekstern bedømmelsessensor	2	66,7
	Ikke besvart	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell S: Evaluering av innholdet i sensorrapportene fra avsluttende eksamen i sykepleie

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	evaluering av innholdet i sensorrapportene fra avsluttende eksamen i sykepleie	3	23,1
	Ikke besvart	10	76,9
	Total	13	100,0
privat høyskole	evaluering av innholdet i sensorrapportene fra avsluttende eksamen i sykepleie	1	25,0
	Ikke besvart	3	75,0
	Total	4	100,0
universitet	Ikke besvart	3	100,0

Appendiks tabell T: For å sikre faglig standard og kvalitet er det behov for: En felles nasjonal utdanningsplan for bachelor i sykepleie

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	behov for en felles nasjonal utdanningsplan/fagplan	2	15,4
	Ikke besvart	11	84,6
	Total	13	100,0
privat høyskole	behov for en felles nasjonal utdanningsplan/fagplan	1	25,0
	Ikke besvart	3	75,0
	Total	4	100,0
universitet	behov for en felles nasjonal utdanningsplan/fagplan	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell U: En Nasjonal rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning som danner grunnlag for utarbeidelse av egne fagplaner

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	behov for en Nasjonal rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning	11	84,6
	Ikke besvart	2	15,4
	Total	13	100,0
privat høyskole	behov for en Nasjonal rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning	2	50,0
	Ikke besvart	2	50,0
	Total	4	100,0
universitet	behov for en Nasjonal rammeplan for 3-årig sykepleierutdanning	2	66,7
	Ikke besvart	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell V: Felles begrepsforståelse og identisk anvendelse av taksonomi relatert til handlingskompetanse og handlingsberedskap (Jf. Nasjonalt kvalifikasjonsverktøy)

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	felles begrepsforståelse og identisk anvendelse av taksonomi	4	30,8
	Ikke besvart	9	69,2
	Total	13	100,0
privat høyskole	felles begrepsforståelse og identisk anvendelse av taksonomi	3	75,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	felles begrepsforståelse og identisk anvendelse av taksonomi	2	66,7
	Ikke besvart	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell W: Ekstern evaluering av fagplanen, undervisnings- og læringsformer samt vurderingsordninger- og eksamener, med utgangspunkt i Rammeplan

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	ekstern evaluering av Fagplanens innhold	5	38,5
	Ikke besvart	8	61,5
	Total	13	100,0
privat høyskole	Ikke besvart	4	100,0
universitet	ekstern evaluering av Fagplanens innhold	1	33,3
	Ikke besvart	2	66,7
	Total	3	100,0

Appendiks tabell X: Har dagens nasjonale Rammeplan m. forskrift betydning for å sikre nasjonal kvalitet for samfunnet

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	stor betydning	10	76,9
	middels betydning	2	15,4
	liten betydning	1	7,7
	Total	13	100,0
privat høyskole	stor betydning	2	50,0
	middels betydning	2	50,0
	Total	4	100,0
universitet	stor betydning	2	66,7
	liten betydning	1	33,3
	Total	3	100,0

Appendiks tabell Y: Har ekstern tilsynssensorordning betydning for kvalitetssikring -og utvikling

Utdanningsinstitusjon		Frekvens	Prosent
statlig høyskole	stor betydning	5	38,5
	middels betydning	4	30,8
	Ikke besvart	4	30,8
	Total	13	100,0
privat høyskole	middels betydning	1	25,0
	liten betydning	2	50,0
	Ikke besvart	1	25,0
	Total	4	100,0
universitet	stor betydning	1	33,3
	middels betydning	2	66,7
	Total	3	100,0

Klausul for bruk av dataene i FoU- rapporten.

FoU- rapport ”Ny tilsynsordning ved høgskoler og universiteter. En studie av den eksterne evalueringen av vurderingsordningene ved bachelorstudiet i sykepleie”.

Dette omfatter et datamateriale som skal publiseres i en vitenskapelig artikkel, og i denne sammenheng ber jeg om at det ikke blir henvist til rapporten i andre vitenskapelige arbeider, tidsskrifter eller konferanser. En eventuell omtale av disse funn vil svekke mulighet for publisering.

Trondheim, september 2011

Undis Benum
førstelektor/prosjektleder

Dokument	Dato	Status	Side		Høgskolen i Sør-Trøndelag
Retningslinjer for bruk av tilsynssensor	16.12.10	Godkjent	1 av 3		

Dokumentet angår: **Faglig tilsatte**

Retningslinjer for bruk av tilsynssensor

Bakgrunn

Ekstern evaluering av vurderingsordningene

Det er i Lov om universiteter og høyskoler (UHL) og i Forskrift om studier og eksamen ved HiST stilt krav om **gjennomføring av ekstern evaluering av vurderingsordningene**. Denne oppgaven skal ivaretas av en **tilsynssensor**.

En tilsynssensor skal gjøre undersøkelser av og evaluere vurderingsformer ved utdanninger ved HiST. En del av denne oppgaven er også å påse at undervisnings- og vurderingsformer er tilpasset kvalifikasjonskravene som er stilt i studieplanen.

Hjemmel:

Grunnlaget for all vurdering og bruk av sensor er gitt i Lov om universiteter og høyskoler § 3-9. Bruken av tilsynssensor er forankret i Forskrift om studier og eksamen § 5-10 ved Høgskolen i Sør-Trøndelag hvor det framgår at:

"Ekstern evaluering av vurderingsordningene, jf. uhl. § 3-9, kan gjennomføres for deler av et studieprogram eller for ett eller flere studieprogram samlet. Innen alle studieprogram skal det gjennomføres ekstern evaluering av vurderingsordningene minimum hvert femte år."

Definisjoner

Tilsynssensor – ekstern fagperson engasjert for en periode for å evaluere institusjonens vurderingsordninger.

Vurderingsordninger – alle vurderinger som gjøres av studenters kunnskaper og ferdigheter. Vurderingsformer omfatter sådan alle eksamener og oppgaver hvor studentens innsats og produkt gis en vurdering av HiST.

Dekan: Kan være den person på avdeling, for eksempel studieleder, som har fått delegert oppgaver fra dekanen selv.

Dekanen selv: Begrepet brukes nå dekanen ikke kan delegere ansvar/oppgaver til andre i avdelingen.

Formål:

Bruken av tilsynssensor er et ledd i høgskolens arbeid med å sikre at

- de vurderingsformer og -prosesser som benyttes er tilstrekkelige med tanke på intensjonene for studiene.
- studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte
- undervisningsformer og vurderingsformer er tilpasset kvalifikasjonskravene som er stilt i planene for utdanningen
- grader oppnådd ved HiST holder god standard sammenliknet med tilsvarende grader oppnådd ved andre utdanningsinstitusjoner.

Oppnevning og praktisk gjennomføring

Ansvar:

- Dekan er ansvarlig for at det gjennomføres ekstern evaluering av vurderingsordningene ved alle gradsgivende program minimum hvert femte år.

Dokument	Dato	Status	Side		Høgskolen i Sør-Trøndelag
Retningslinjer for bruk av tilsynssensor	16.12.10	Godkjent	2 av 3		

- Oppnevning av tilsynssensor gjøres av dekan.

Kompetanse og erfaring

- Tilsynssensor må ha utdanning minst tilsvarende mastergrad og bør til vanlig være kvalifisert til førstestilling.
- Tilsynssensor bør ha generell interesse for faget og dets innhold, ha spesiell interesse for pedagogikk, fagdidaktikk og bruk av nyanserte vurderingsordninger slik at vedkommende er en reell støttespiller for utdanningen.
- Tilsynssensor kan ikke være tilsatt i stilling ved HiST.
- Tilsynssensor skal være ekstern, og en tidligere tilsatt fagperson kan betraktes som ekstern når vedkommende har vært ute av tilsettingsforhold ved HiST i minst ett år.

Funksjonstid og timeomfang

- Tilsynssensor oppnevnes for inntil tre år av gangen.
- Veiledende anslag fra rektor på årlig arbeidsinnsats er 80 timer.

Godtgjøring

- Arbeid som tilsynssensor godtgjøres etter vedkommendes lønnstrinn/timesats.

Arbeidsoppgaver

Tilsynssensor kan vurdere:

1. Utforming av eksamensoppgavene – i relasjon til:

- Læringsutbytte og kompetanser
- Undervisnings- og læringsformer
- Pensum
- Prosessen bak utformingen

2. Vurderingsprosessen, karaktersetting og nivået – med tanke på:

- Forventet læringsutbytte
- Vurderingsordningen inkludert vurderingskriterier
- Bruken av karakterskalaen
- Nivå på prestasjonene (sammenholde prestasjoner og deres vurdering med ev. tilsvarende studier)

Tilsynssensor skal gi råd om videre utvikling av vurderingsopplegg og gjennomføring av vurderingsopplegg og slik bidra i utviklingsarbeidet.

Tilsynssensors oppgaver og avgrensning av oppgaver fastsettes av dekan i samråd med studieleder.

Premisser:

- Faglærer er faglig autoritet i sitt fag – tilsynssensor har kun en rådgivende rolle og kan fungere som samtale- og samarbeidspartner for faglærer / fagmiljø.
- Innenfor gitte rammer legger tilsynssensor selv opp arbeidet, og avdelingen plikter å legge til rette for at arbeidet muliggjøres både praktisk og faglig.
- Tilgang til studentoppgaver og sensorrapporter – må avklares mellom avdeling og tilsynssensor.
- Dekan og tilsynssensor bestemmer hyppighet på møtepunkter under perioden

Dokument	Dato	Status	Side		Høgskolen i Sør-Trøndelag
Retningslinjer for bruk av tilsynssensor	16.12.10	Godkjent	3 av 3		

Tilsynssensor skal gis tilstrekkelig informasjon for å kunne vurdere om studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en faglig betryggende måte. Dette innebærer bred tilgang til aktuelle studentprestasjoner og mulighet for å kunne delta i vurderingsprosessen. Tilsynssensor skal være spesielt oppmerksom overfor emner der det ikke benyttes eksterne bedømmersensorer.

Rapport og påfølgende oppfølging

Tilsynssensor leverer rapport til dekan. Etter perioden leverer tilsynssensor sluttrapport. Rapport og sluttrapport fra tilsynssensor skal benyttes i arbeidet med jevnlig kvalitetsforbedring av studiet.

Rapportering fra tilsynssensor til dekan i egnede fora. Videre skal rapporteringen benyttes i sammenheng med programevaluering, i kvalitetsrapportering til Høgskoleadministrasjonen og i sluttvurderinger av enkeltemner.

Vedlagt følger mal for rapportering fra tilsynssensor.

For å sikre informasjonsspredning og kompetanseoverføring, anbefales det at programmets pedagogiske personale – og avdelingens øvrige pedagogiske personale, når dette er relevant - gis tilgang til tilsynsrapporten.

Vedlegg:

Rapport fra tilsynssensor

Tilsynssensor legger selv opp arbeidet og rapporterer fritt på den best egnede måte. For å sikre noe samsvar og mulighet for sammenligning på tvers av utdanninger og over tid, foreligger det imidlertid noen krav til hva slik rapportering skal inneholde:

- Hvordan er arbeidet gjennomført
- Vurderingsordninger
- Prosess
- Prestasjoner i hht. læringsutbytte og kompetanser beskrevet i studieplan
- Bruken av karakterskalaen
- Er vurderingsordninger tilpasset fagplan og undervisning
- Faglig nivå – i hht. nasjonalt nivå innen fagområdet
- Undervisningsformer og fagplan
- Tilråding i videre arbeid

